

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

23. Birleşim

15 . 12 . 1964 Salı

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	158:160	maddesi gereğince gündeme alınmasına dair önergesi (2/265) (4/346)	161:162
2. — Gelen kâğıtlar	160		
3. — Yoklama	161	3. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, 4348 sayılı İspençiyari ve tıbbi müstahzarlar Kanununun 12 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin, aynı mahiyette Hükümetçe hazırlanmakta olan kanun tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere tehirine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/728) (3/1062)	162:163
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula Sunuşları	161		
1. — Adalet Bakanlığında Sedat Çumralı'nın, Ulaştırma Bakanlığında Ferit Alpiskender'in, İmar ve İskân Bakanlığında Celâlettin Uzer'in çekilmelerinin kabulü ile Adalet Bakanlığında Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Ulaştırma Bakanlığında Sivas Milletvekili Mehmet Vural'ın ve İmar ve İskân Bakanlığında da İçel Milletvekili Sadık Kutlay'ın atanmalarının uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1071)	161	4. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Çiftçiyi topraklandırma hakkındaki 4753 sayılı Kanunun geçici maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifinin İçtüzüğü'nün 36 nci maddesine göre gündeme alınmasına dair önergesi. (2/372), (4/347)	163
2. — Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, 4081 sayılı Çiftçi mallarının korunması hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, 10 ncu maddesinin son fıkrasını yürürlükten kaldırılmasına ve aynı kanuna geçici iki madde ilâvesine dair kanun teklifinin İçtüzüğü'nün 36 nci		5. — Millî Savunma Bakanı İlhami Sançar'ın; Askerî öğrencilerden başarı gösteremiyenler hakkındaki 5401 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair önergesi.	163:164

6. — Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hakkındaki önergeleri, 164

7. — Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı Ali Şakir Ağanoglu'nun, İller Bankası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki 694 sayılı kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hakkındaki önergesi. 164

8. — Sayın Milletvekillerinden bâzularına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/1067) 164

5. — Görüşülen işler 164

1. — İstanbul Milletvekili Cihat Baban ve 5 arkadaşının, Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Feracullahoğlu Ahmet Fahri Özçelik'e vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca reddedilen metin hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu. (Millet Meclisi 2/286; Cumhuriyet Senatosu 2/107) (Millet Meclisi S. Sayısı : 248 e 1 nci ek; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 298) 164:165,190:193

2. — Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanunu teklifi ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ile Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/539, 2/528, 2/617, 2/618) (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek), 165,194:197

3. — Bina kiralari hakkındaki kanun tasarısı ve Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın 6570 sayılı Kira Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 2 ve 3 ncü maddelerinin yeniden tedvini ile 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve geçici komisyon raporu (1/513, 2/526) (Millet Meclisi S. Sayısı : 458 ve 485 e 2 nci ek) 165:189

4. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı : 388) 189

GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu, bir önceki birleşimde Özel öğretim kurumları kanun tasarısının 34 ncü maddesinin görüşülmesi sırasında yeterlik önergesinin kabulünden sonra birleşimin kapatılmasında usulsüzlük gördüğünü açıkladı, Başkanlıkça cevabolarak, açık oylama sonuçlarının ve dolayısıyla yeter sayı olmadığının anlaşılması üzerinedir ki birleşimin kapatıldığı bildirildi.

İstanbul Milletvekili Selim Sarper'in, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun XIX ncü dönem toplantılarına Hükümeti temsil etmek üzere katılmasının karara başlanması hakkındaki Başkanlık tezkeresi ile,

Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in, «Atatürk Üniversitesi ile Karadeniz Teknik Üniversitesi öğretim üyeleri ve bir kısım öğretim yardımcılarına ödenek verilmesi hakkın-

daki kanun tasarısının havale edildiği Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek üçer üyeden kurulu Geçici Komisyonunda görüşülmesi» hakkındaki önergesi okundu, kabul olundu,

Devlet personel meslek teşekkülleri,
1964 Kalkınma istikrazı,

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde ve,

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması,

Millî Prodüktivite Merkezi kuruluşu ve

Gelecek yıllara geçici yüklenmeler hakkındaki kanun tasarıları ile,

Tescil edilmeyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkındaki kanun tekliflerinin tekrar yapılan açık oylamaları sonunda kabul edildikleri anlaşıldı.

Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına katılan Ahmet Feracullahoğlu Fahri Özçelik'e vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun teklifinin ise Cumhuriyet Senatosunca salt çoklukla kabulü dolayısıyla Millet Meclisinde de yine yarından bir fazla oy alarak kabulü gerektiğinden, gelecek birleşimde yeniden oynanacağı bildirildi.

Özel öğretim kurumları kanun tasarısı ve tekliflerinin komisyondan gelen maddeleri ile diğer maddeleri de görüşülerek tümü açık oya sunuldu ise de, sonradan yapılan tasnif sonunda yeter çokluk olmadığı anlaşıldığından oynamanın tekrarlanacağı bildirildi.

Gündemdeki öncelikle görüşülecek işlerle, birinci defa görüşülecek işlerin yetkili bakan veya ilgili komisyonların birleşimde hazır bulunmamaları sebebiyle görüşülemeyecekleri bildirildikten sonra sorulara geçildi.

Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, bir karış toprağı olmıyan Meriç ilçesi Saatağacı köyü halkının durumu hakkında ne gibi bir tedbir düşünüldüğüne dair sorusuna Köy İşleri Bakanı Lebit Yurdoğlu,

Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesinde, bu yıl Zirai Donatım Kurumunun bir şubesinin açılması hususunda ne düşünüldüğüne ve,

Türk köylüsünün büyük derdi olan orak ipi

ihtiyacının temini için ne gibi tedbirler alındığına dair sorularına ve,

Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer'in, Aydın'da bir Duralit fabrikası kurulması konusunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi, Ticaret ve Tarım bakanlarından olan sözlü sorularına ve yine,

Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer'in, incir tarımının bekası ve müstahsılının himayesi konularında ne düşünüldüğüne dair Ticaret ve Tarım bakanlarından olan sözlü sorusuna diğer bakanların ayrıca cevap vermesi kaydıyla, Tarım Bakanı Turan Şahin cevap verdi.

Bitlis Milletvekili Müştak Okumuş'un, Diyarbakır - Bitlis şosesinin Duhan - Bitlis arasının yapımına ne zaman başlanacağına dair sorusuna Bayındırlık Bakanı Arif Hikmet Onat ve,

Tokat Milletvekili Zeyyat Kocamemi'nin, yurttta, Gümrük Vergileri ödenmeden, sokulan otomobillerden, yalnız Gümrük Vergisi alınması yolunda bir mevzuat değişikliği yapılmasının düşünüldüğüne dair sorusuna da Gümrük ve Tekel Bakanı Mehmet Yüceler cevap verdiler.

Trabzon Milletvekili Zeki Yağmurdereli'nin, Kızılay Kurumu depolarında saklanan sıhhi malmeye, ilaç ve edevatın kaç yılda bir muayene edildiğine dair Başbakan'dan,

Yozgat Milletvekili Turgut Nizamoglu'nun, Yozgat'ta kurulmakta olan Bira fabrikasının kapasitesinin 10 milyon litreden 5 milyon litreye indirilmesi sebebine dair Başbakan'dan,

Çorum Milletvekili Muzaffer Dünder'in, Beden Terbiyesi Merkez İstişare Kuruluna atanan Vildan Aşir Savaşır hakkındaki iddiaların doğru olup olmadığına dair Devlet Bakanından,

Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat'ın, Kerburan (Dargeçit) nahiyesinin ilçe haline getirilmesi için çalışma yapıp yapılmadığına dair İçişleri Bakanından,

Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat Askerlik Şubesinin eski binasından ne zaman, ne sebeple tahliye edildiğine ve ikamet ettiği binanın kime aid olduğuna dair Millî Savunma Bakanından,

Bitlis Milletvekili Müştak Okumuş'un, 1963 yılında yapılması kabul edilen Bitlis Kapalı

Spor Salonunun programdan çıkarılması sebebine dair Devlet Bakanından,

Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, İdil'in Hanık köyünde, bir ağanın köyden çıkardığı vatandaşların evlerinin yağma edilmiş olup olmadığına dair, İçişleri Bakanından ve

Mardin Milletvekili Mehmet A'i Arıkan'ın, Mardin'in av sahası avcılar kulübü bulunmayan bölgelerinde av silâhlarının ve barutun serbestçe satılıp satılmadığına dair, İçişleri Bakanından olan sözlü soruları, soru sahipleri ikinci defadır hazır bulunmadıklarından, düştü.

780, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 824, 825, 831, 836, 842, 846, 851, 864, 875, 879, 881, 892, 893, 914, 917 ve 918 sayılı sorular ilgili bakanların ve,

800, 821, 827, 837, 850, 852, 884, 885, 886,

888, 890 sayılı sorular, soru sahiplerinin hasta veya izinli veya vazifeli olmalarından,

843, 844, 845, 853, 854, 855, 853, 857, 853, 859, 860, 861, 862, 863, 865, 866, 867, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 876, 877, 878, 882, 883, 887, 891, 894, 895, 896, 897, 893, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 915 ve 916 sayılı sorular da soru sahiplerinin birleşimde bulunmamalarından, gelecek soru gününe bırakıldı.

15 Aralık 1964 Salı günü saat 15 te toplanılmak üzere (saat 18,20 de) Birleşim son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Nurettin Ok

Kâtip
Siirt
Süreyya Öner

Kâtip
Yozgat
Veli Uyar

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — Dışişleri Bakanlığının yabancı memleketlerde görevli telsizcilerinin ücretleri hakkında kanun tasarısı (1/763) (Dışişleri ve Plân Komisyonlarına)

2. — 2284 sayılı Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkındaki kanunun 4 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı (1/764) (Dışişleri, Maliye, Ticaret ve Plân Komisyonlarına)

3. — Nafaka alacaklarının yabancı memleketlerde tahsili ile ilgili sözleşmeye katılmamızın uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı (1/765) (Adalet, Dışişleri ve Plân Komisyonlarına),

Teklifler

4. — Millet Meclisi İdare Âmirlerinin 1964 yılı Bütçe kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretili cetvellerinin Millet Meclisi kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/764) (Karma Bütçe Komisyonuna)

5. — İstanbul Senatörü Rifat Öztürkçine'nin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/765) (Ticaret, Sanayi, Çalışma ve Plân Komisyonlarına)

6. — Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi memurlarının teşkilâtına dair olan 5509 sa-

yılı Kanuna ek 6341 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/766) (Plân Komisyonuna)

7. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, Mehmet oğlu Murat Çalışkan'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun teklifi (2/767) (Maliye ve Plân Komisyonlarına)

Tezkereler

8. — Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi. (3/1064) (Sayıştay Komisyonuna)

9. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1962 yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi. (3/1065) (Sayıştay Komisyonuna)

10. — Antalya Pamuklu Dokuma Sanayii Türk Anonim Şirketinin 1963 yılı hesap ve işlemlerine ilişkin Yüksek Denetleme Kurulunun raporunun sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi. (3/1066) (Kamu İktisadi Teşebbüleri Karma Komisyonuna)

Rapor

11. — Tarım Bakanlığı vazife ve teşkilât Kanununa bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Tarım Komisyonu raporu. (1/708) (Gündeme) (S. Sayısı : 776) [Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1964]

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN — Başkanvekili Ferruh Bozbeyli

KÂTİPER : Nevzat Şener (Amasya), Veli Uyar (Yozgat)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 23 ncü Birleşimini açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Sayın üyeler lütfen kabul düğmelerine bassınlar.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yeniden gelenler var, bu sebeple yoklama muamelesi yeniden yapılacaktır.

Sayın arkadaşların lütfen kabul düğmelerine basmalarını rica ederim.

(Yoklama tekrarlandı.)

BAŞKAN — Yoklama işlemi bitmiştir. Çoğunluğumuz vardır, müzakerelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Adalet Bakanlığından Sedat Çumralı'nın, Ulaştırma Bakanlığından Ferit Alpiskender'in, İmar ve İskân Bakanlığından Celâlettin Uzer'in çekilmelerinin kabulü ile Adalet Bakanlığına Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Ulaştırma Bakanlığına Sivas Milletvekili Mehmet Vural'ın ve İmar ve İskân Bakanlığına da İçel Milletvekili Sadık Kutlay'ın atanmalarının uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1071)*

BAŞKAN — Tezkerayı okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Adalet Bakanlığından Sedat Çumralı'nın, Ulaştırma Bakanlığından Ferit Alpiskender'in, İmar ve İskân Bakanlığından Celâlettin Uzer'in istifalarının kabulü ile Adalet Bakanlığına Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Ulaştırma Bakanlığına Sivas Milletvekili Mahmut Vural'ın İmar ve İskân Bakanlığına da İçel Milletvekili Sadık Kutlay'ın atanmalarının Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

2. — *Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, 4081 sayılı çiftçi mallarının korunması hakkın-*

daki Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine, 10 ncü maddesinin son fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ve aynı kanuna gecici iki madde ilâvesine dair kanun teklifinin İçtüzüğü'nün 36 ncü maddesi gereğince gündeme alınmasına dair önergesi (2/265) (4/346)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına
Ziraatimizin başta gelen meselelerinden birinin «zirai âsâyiş» olduğu bir gerçektir. Bunu temin eden 4081 sayılı Çiftçi mallarının korunması hakkındaki Kanundur.

Tatbik yılları içinde bu kanunun birtakım yetersizlikleri görülmüştür.

Bunlarla ilgili bir kanun teklifini üç yıl önce Meclis Başkanlığına sundum. Hükümet de bu hususta bir kanun tasarısı hazırladı. İki teklif bir yıldır Adalet Komisyonunda beklemektedir.

Mevzuun ehemmiyetine binaen teklifimin İçtüzüğü'nün 36 ncü maddesi gereğince gündeme alınmasına aracılığınızı saygılarımla rica ederim.

Edirne
İlhami Ertem

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ertem?

İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem arkadaşların, ziraatimizin başta gelen meselelerinden birisinin zirai âsâyiş olduğu yüksek

malûmunuzdur. Çiftçi ektiği diktiği, yetiştirdiği mahsulün çapılculuğa, tahribe hayvanların hasarına karşı korunmasını istemek hakkını en tabîi olarak kendinle bulmaktadır. Çünkü çiftçi malları korunmadığı takdirde bir yandan millî servet ziya olmakta, heba olmakta öte yandan da çiftçi ektiğinin, yatırımının ve emeğinin mukabilini alamamaktadır. İşte mevzuatımızda çiftçi mallarının korunmasını sağlayan kanun 4081 sayılı Çiftçi mallarının korunması hakkındaki Kanundur. Bu kanun 23 yıldan beri yürürlüktedir. O zamandan bu zamana kadar sosyal şartlardaki vâkı değişmeler kıymet değişmeleri, fiyat artmaları sebebiyle kanun bugünkü ihtiyaca yeterli durumdan çıkmış vaziyettedir. Bu sebeple bendeniz üç yıl önce bir kanun teklifi hazırlıyarak Yüksek Meclise sundum. Teklifim Ziraat ve İşleri komisyonlarından geçti. Adalet Komisyonuna geldi. Bu zamanda Hükümet de bir tasarı hazırladı, her ikisi Adalet Komisyonunda birleşti. Bir yıl evvel gündeme alındı, fakat Su Komisyon kuruldu, ondan sonra tasarı da kanun teklifi de komisyondan bir türlü çıkmak imkânını bulamadı. Adalet Komisyonu garip, bir haleti ruhiye içinde, bir taraftan meselenin önemini dikkate alarak tasarı ve teklif üzerinde uzun müddet çalışmak istemektedir. Öbür yandan mevzuun kendisine yabancılığı, teknik hususiyetler karşısında bu imkânı bulamamakta, bu zamana sahibolamamakta, bu suretle gündemden bu maddeyi bir seneyi geçen bir zamandan beri tamamıyarak ilgili komisyonlara sevk edememektedir.

İşte önergem bu sebeple neşet etmektedir. Tekrar ediyorum, çiftçi mallarının korunması ziraatimizin başlıca problemlerinden biridir. Çiftçinin ektiğini hasardan, tahripten kurtararak elde etmesi en tabîi hakkıdır. Bilhassa nüfus kesafetinin fazla olduğu köy toplumlarında bu korunmanın zirai asayişin temin edilmesinin zarureti ve lüzumu daha büyük ehemmiyet arz etmektedir. Bendeniz Tarım Bakanından da şikâyetçiyim. Çünkü kanun tasarisına...

BAŞKAN — Sayın Ertem, lütfen gündeme alınmasının ehemmiyetini tebarüz ettirmeye inhisar ettiriniz konuşmanızı...

İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Başüstüne, ona bağlıyacağım.

Tarım Bakanının bu mesele üzerinde durmasını bunun birçok meselelerde olduğu gibi bir geçici Komisyonla halledilip biran evvel Yüksek Huzurunuzda gelerek kanunlaşmasını can ve gönülden arzu ederim. Elimizdeki imkâna göre bu meselenin halli zirai asayişin ziraatimizdeki oynadığı mühim rolü düşünerek gündeme alınarak biran evvel gündeme alınmasını çiftçiye ektiği, diktiği, yetiştirdiği mahsulün sahibi olmasını temin edecek bir kanuna kavuşturmanın zaruretine inanmaktayım.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Adalet Komisyonu adına Sayın Güray.

ADALET KOMİSYONU ADINA NACİ GÜR-
RAY (Elâzığ) — Muhterem arkadaşlarım, İlhami Ertem arkadaşımızın bahsettiği kanun telifi 2/265 numarada Komisyonumuzda kayıtlıdır. Bu kanun teklifi Tarım ve İşleri komisyonlarından geçmiştir. Ancak Adalet komisyonu malûm olduğu veçhile en yüklü komisyonlardan bir tanesidir. Bugüne kadar 100 ü mütecevaz dosya çıkardı. Elimizde de 50 ye yakın kanun teklifi vardır. İlhami Ertem arkadaşımızın teklif ettiği aynı mevzua dair gerek Naci Arı'nın gerekse Abdurrahman Altuğ'un teklifleri olduğu gibi Hükümetin de bir tasarısı vardır. Üçünü birleştirdik, beraber müzakere ediyoruz. Yarınki gündemdedir ve saat 10,00 da dır. Binaenaleyh, arkadaşımızdan bu önergesini geri almasını rica ediyoruz. Hürmetlerimle.

İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Gündeme alınmışsa geri alıyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın İlhami Ertem'in önergesi geri verilmiştir.

3. — C. Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, 4348 sayılı İspençiyari ve tıbbi müstahzarlar Kanununun 12 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin, aynı mahiyette Hükümetçe hazırlanmakta olan kanun tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere tehirine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/728) (3/1062)

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

26 . 6 . 1964 tarihinde komisyonumuza havale edilen Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp

Üner'in 4348 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi) komisyonumuzun 18 . 11 . 1964 tarihli toplantısında Sağlık Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde müzakere edildi.

Memleket içinde ve dışında hazırlanıp yurdumuzada (müstahzar) adıyla kullanılan hazır ilaçların içinde bulunması mecburi tarifelerin bazı mahzurlarını bildiren bu kanun teklifine karşı Sağlık Bakanlığı temsilcisi; Bakanlığının 4348 sayılı İspençiyari ve Tıbbi müstahzarlar Kanununun üzerinde değiştirme düşündüğünü yeni ve faydalı hükümler ihtiva eden bir şekilde bu kanunu Meclise getirmek kararında olduğunu beyan etmesi üzerine, bu hükümle ilgili Bakanlığın kanun tasarısının komisyonumuza gelmesine kadar bu teklifin müzakere konusu yapılmamasına ve teklif sahibinin muvafakati ile Hükümet tasarısı gelince birlikte müzakere edilmesinin uygun olduğuna ve bu kararın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına ayrıca Başkanlık aracılığı ile bildirilmesine oy birliğiyle karar verildi.

Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Sağlık ve Sosyal Yardım

Komisyonu Başkanı

İstanbul

Zeki Zeren

Başkanvekili

Balıkesir

A. İhsan Kırmılı

Bu rapor Sözcüsü ve Kâtip

İzmir

Muzaffer Döşemeci

Konya

Sait Sina Yücesoy

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

4. — Aydın Milletvekili Reşat Özar'da'nın, çiftçiyi topraklandırma hakkındaki 4753 sayılı Kanunun geçici maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifinin İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesine göre gündeme alınmasına dair önergesi. (2/372), (1/347)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Çiftçiyi topraklandırma hakkındaki 4753 sayılı Kanunun geçici maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair 20 . 12 . 1962 tarihinde Yüksek Riyasetinize sunulan kanun teklifim, İmar ve İskân Komisyonunun 28 . 1 . 1963 gün ve 3/372 esas ve 5 karar sayılı teklifi üzerine Millet Meclisi Ge-

nel Kurulunun 30 . 1 . 1963 tarihli 37 nci Birleşiminde İmar ve İskân, Adalet, Maliye, Tarım ve Plân komisyonlarından seçilecek üçer üyeden müteşekkil Geçici Komisyonunda müzakeresine karar verilmiş ve bu üyeler seçilerek kendilerine tebligat yapılmıştır. Ancak bu komisyonun toplanması için yapılan müteaddit davetlere rağmen, komisyon bir seneyi mütevaciz bir süre içinde toplanmamış ve nihayet 12 . 3 . 1964 tarihinde ilk toplantısını yaparak vazife taksimi yapmış ve dağıtılmıştır. O günden bugüne kadar da komisyonun toplanması mümkün olmamıştır.

Aradan iki sene gibi bir zaman geçmiş olmasına ve Geçici Komisyonun elinde başka bir iş de bulunmamasına rağmen kanun teklifinin henüz müzakereye alınmamış olması karşısında İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesi gereğince Meclis gündemine alınmasını arz ve teklif ederim.

Aydın

Reşat Özar'da

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Daha evvel Meclisimizce kabul edilmiş olan çalışma protokolüne ithali Millî Savunma Bakanı tarafından istenen iki ayrı tasarı ile, Bütçe Komisyonu tarafından istenen bir tasarının - Riyaset Divanı da Yüksek Heyetin oylarına sunmayı uygun gördüğünden - muvafakati ile beraber bu üç önergeyi ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

5. — Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın; Askerî öğrencilerden başarı gösteremiyenler hakkındaki 5401 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair önergesi.

Millet Meclisi Başkanlığına

Bakanlığımızca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Meclisinize arzı 4 . 11 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Askerî öğrencilerden başarı gösteremiyenler hakkındaki 5401 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı»nın önemine ve Bütçe Plân Komisyonunun teklifine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Millî Savunma Bakanı

İlhami Sancar

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — *Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hakkındaki önermeleri.*

BAŞKAN — İkinci bir önerge daha vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Bakanlığımızca hazırlanan ve Meclisinize arzı Bakanlar Kurulunca 10 . 10 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı»nın önemi dolayısıyla öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Millî Savunma Bakanı
İlhami Sancar

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7. — *Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı Ali Şakir Ağanoğlu'nun, İller Bankası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki 694 sayılı kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hakkındaki önergesi.*

BAŞKAN — Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanının bir önergesi vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gündemde bulunan İller Bankası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki 694 Sıra Sayılı kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı
Ali Şakir Ağanoğlu

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8. — *Milletvekillerinden bâzılarına izin verilmesi hakkında Başkanlık tezkeresi (3/1067)*

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Sayın milletvekillerinin, hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri Başkanlık Divanının 15 . 12 . 1964 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet Yüce tasviplerine arz olunur.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Ordu Milletvekili Refet Aksoy, 56 gün, hastalığına binaen, 2 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

Ankara Milletvekili İsmail Gence, 15 gün, mazeretine binaen, 8 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

Balıkesir Milletvekili A. İhsan Kırmırlı 21 gün mazeretine binaen, 22 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Ordu Milletvekili Refet Aksoy, 56 gün, hastalığına binaen, 2 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ankara Milletvekili İsmail Gence, 15 gün, mazeretine binaen, 8 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Balıkesir Milletvekili A. İhsan Kırmırlı 21 gün mazeretine binaen, 22 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *İstanbul Milletvekili Cihad Baban ve 5 arkadaşının, Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Feracullahı Ahmet Fahri Özçelik'e vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca reddedilen metin hakkında M. Meclisi Plân*

Komisyonu raporu. (M. Meclisi 2/285; C. Senatosu 2/107) (M. Meclisi S. Sayısı : 248 e 1 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 298)

BAŞKAN — Bu kanun teklifi, nisabolduğu için ikinci defa oylarınıza arz edilecektir. Ancak bu kanun teklifinin Cumhuriyet Senato-

sunda reddi üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vâki olmuştur.

Kutular sıralar arasında dolaştırılacaktır.

2. — *Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, huzusi eğitim ve öğretimin müesseseleri kanunu teklifi ve Kışehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Âme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ile Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/539, 2/581, 2/617, 2/618) (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek)*

BAŞKAN — Bu tasarı da ikinci defa açık oylarınıza sunulacaktır. İki numaralı kutular arasında dolaştırılacaktır.

3. — *Bina kiralari hakkındaki kanun tasarısı ve Erzurum Milletvekili G yasettin Karaca'nın 6570 sayılı Kira Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 2 ve 3 ncü maddelerinin yeniden tedvini ile 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve geçici komisyon raporu (1/513, 2/526) (Millet Meclisi S. Sayısı : 458 ve 458 e 2 nci ek)*

BAŞKAN — Geçici Komisyon lütfen yeri alsın, Bakan buradalar mı? İmar ve İskân Bakanı yerine bu tasarıнын müzakere inde Bakanlığı temsilen bir Bakanlık temsilcisi bulunmaktadır. Bununla ilgili Bakanlık tezkeresini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemde bulunan bina kiralari hakkındaki kanun tasarısının görüşülmesinde, lüzum görüldüğü takdirde yerime, Bakanlık Te'kik Heyeti Reisi Muhittin Aren'in izahat verebileceğini arz ederim.

İmar ve İskân Bakanı
Sadık Kutlay

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

Bina Kiralari hakkındaki kanun tasarısının Komisyona giden maddelerinden 4 tane

misyonundan gelmiştir. Bunlardan önergeler'le birlikte Komisyona giden 1 nci madde ve bununla ilgili metni okutuyorum.

Komisyonun hazırladığı yeni metni okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Tasarının birinci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederim.

Geçici Komisyon Sözcüsü
Mustafa Uyar

İl ve ilçe belediye sınırları içindeki binaların kiralanmasında ve kiralanıyanla kiracı arasındaki hukukî münasebetlerde bu kanun ile Borçlar Kanununun bu kanuna aykırı olmıyan hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Sayın Ülker, buyurun efendim.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar; Beş Yıllık Plân konut kiralalarında ölçümlü kirayı kabul etmiş bulunmaktadır. Bu kanun da 5 Yıllık Kalkınma Plânının esaslarına göre sevk edilmiştir. Yalnız birinci madde «İl ve ilçe belediye sınırları içerisindeki konutların kiralanmasında» demek suretiyle halen yürürlükte olan 6570 sayılı Kira Kanunundan daha bir şümül sahası kabul etmektedir. Bugünkü kanunda belediye teşkilâtı olan yerlerle, iskele, liman ve istasyonlardaki gayrimenkullerin mucakkaf olmayışları hariç, kiralanmasın demektir.

Şimdi madde bu şekilde çıktığı takdirde bucağ belediyeleri dışarıda kaldığı gibi, liman gibi liman iskele ve istasyonlar da dışarıda kalmaktadır. Halbuki 6570 sayılı Kanunun bu 1 nci maddenin şekil alabilmesi için ta 1939 dan bu yana gelen uzun kanun değişikliklerinin, uzun tatbikatın neticesidir.

Misal olarak bu maddeyi kabul buyurduğunuz takdirde, İstanbul'da Pendik, Maltepe gibi yerler bucağ belediyesine sahiboldukları için, kanunun dışında kalacaktır. Daha bunun gibi Küçük Çekmece, Kâğıthane, Sağmalcılar'ın belediye sınırları içerisinde olan kısımlar tamamen kanunun dışında kalmış olacaktır. Halbuki Hükümet teklifi birinci maddede çok daha şümüllü olarak ele alınmış ve orada «konut darlığının sona erdiği yerlerde bu kanunu tatbikaten kaldırmaya İmar ve İskân Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulunca karar verilir.» Ya-

ni, Hükümet teklifi, bugünkü getirilen maddeden esas itibariyle daha iyi bir tekliftir, bir oynatma yapmak imkânı vardır. Hükümet Adalet Bakanlığı vasıtasıyla bir muntakada kira ihtilâfı olmadığı, serbest piyasanın kendiliğinden teşekkül ettiğine dair birtakım bilgileri aldığı zaman orasını kanunun şümülü dışında bırakabilir. Fakat bizim bugün sert ve katî olarak çıkaracağımız «il ve ilçe belediye sınırları içerisindeki» tâbirini kullandığımız zaman bundan doğan mahzurun giderilmesi ancak bir kanun tadilatı ile mümkün olabilir. Başka hiçbir yol yoktur. İşte bu birinci madde Hükümet teklifinde suples tanıyan ve (Bakanlığın tetkikatı neticesinde konut darlığının sona erdiği yerlerde bu kanunu tatbikattan kaldırmaya İmar ve İskân Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir) teklifi de güzel bir tekliftir. Hattâ Komisyon da bu teklifin Anayasaya aykırı olup olmadığı düşünülmüş ve Anayasa Komisyonunun da buna ek bir rapor ile maddenin Anayasaya aykırı olmadığı belirtilmiştir.

Bendeniz netice itibariyle şunu rica ediyorum Komisyonca: Ben halen yürürlükte olan 6570 sayılı Kanunun çok işlenmiş, tatbikat görmüş, şümülü belli, tatbikatı belli maddesini aynen teklif ediyorum. (Belediye teşkilâtı olan yerlerle) deyince, bunun içerisine bucak belediyeleri de giriyor. İskele, liman ve istasyonlardaki gayrimenkullerin musakkaf olmaları hariç, kiralannmalarında kiralyanla kiracı arasındaki hukukî münasebetlerde bu kanun ile, Borçlar Kanununun bu kanuna aykırı olmaları hükümleri tatbik olunur) Bunu getirdiğimiz zaman birtakım sürtüşmelere, birtakım yanlış tatbikata imkân vermiyecektir. Sayın Komisyon eğer bu metni beğenmezlerse, bendeniz şunu söylemek isterim. O zaman bize istatistik bilgileri vermeleri lâzımdır. Yani bu şekilde kanun metni getirildiği zaman, nereler zarar görür, nereler zarar görmez ve hangi ölçüye göre bu tefrikin yapıldığının bir izah tarzı olması lâzımgelir. O sebeple ya bendenizin bu teklifini veyahut uygun buluyorlarsa, Hükümetin birinci madde teklifine suples veren madde teklifinin kabulü zaruridir kanaatini taşımaktayım.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Metin hakkında başka söz isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Tekinel.

İSMAİL HAKKI TEKİNEL (İstanbul) — Sual soracağım, Komisyonca.

BAŞKAN — Sual soracaksanız, buyurun.

İSMAİL HAKKI TEKİNEL (İstanbul) — Bundan evvelki müzakerelerde gerekçeli olarak bir tahrir takdim etmiştim. Arkadaşlarımızın sunmuş olduğu tadil teklifinde bu hususa yer verilmemiştir. Neden iltifat görmediği hususunun izahını istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Komisyon. Lütfen bu suale cevap veriniz.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA UYAR (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; İsmail Hakkı Tekinel arkadaşımızın daha evvelki celselerde vermiş olduğu tahriri konuştuk. Arkadaşımız ilk defa kanun başlığının değiştirilmesini arzu etmektedir. Bina kiralari hakkında kanun tasarısı yerine, «Konut kiralari hakkında kanun tasarısı» olmasını arzulamaktadır. Bunun üzerinde düşündük. Konut tâbiri çok geniş bir tâbirdir, gecekondulari dahi içine alır ve bu kanun tatbikatta içinden çıkılmaz bir kanun olarak karşımıza çıkar. Bu bakımdan konut kiralari hakkında kanun demeyi uygun bulmadık. Gene düşündük, (Gayrimenkul kiralari hakkında kanun) diyelim dedik, eski kanunda olduğu gibi gayrimenkul tâbirinin içerisine tarlalar ve musakkaf olmaları da girmektedir. Böyle bir isim verdiğimiz takdirde eski kanunda olduğu gibi musakkaf olanlar dâhil, musakkaf olmaları hariç diye tekrar bir ayırıma gitmek zarureti hâsıl olacaktır, yine tatbikatta karşımıza güçlükler çıkacaktır. Halbuki bu kanun, hepimizin malûmu, plâna göre hazırlanmış ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu karara göre kaleme alınmış bir kanundur. Esas itibariyle plâna göre kiralari serbest olacaktır. Buhranlı ve muvakkat bir devreyi cevaplandırmak üzere bu kanun getirilmektedir. Bu bakımdan arkadaşımızın kanunun adıyla ilgili tekliflerini maalesef kabul edemedik. Bu bakımdan kendisinden özür dileriz.

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Reşit Ülker'in tenkidlerine de cevap verir misiniz?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (Devamla) — Reşit Ülker arkadaşımızın tenkidine gelince :

Demin de arz ettim, plânın hedefi kiralari serbest olmasıdır. Bu kanunun ömrü az olacaktır.

tır ümidindeyiz. Binaenaleyh kısa bir süre sonra kendiliğinden ömrünü ikmâl edecek bir kanunun kapsamını, tatbik sahasını köylere kadar, köy belediyelerine kadar uzatmak ve İstanbul'un, Pendik'inin Maltepe'sinin her ne kadar bir özelliği varsa da esas kaideyi nazarı itibara almamız lâzımgeldiğinden Pendik ve Maltepe gibi yerler birer istisna teşkil ettiğinden, istisnalar için unami bir kanun koymak kanun tekniğine ve mantığına aykırı bulunduğundan biz Hükümet teklifinde olduğu gibi bütün belediye sınırları içerisindeki değil yalnız il ve ilçe belediye sınırları içerisindeki gayrimenkullerin, binaların bu kanunun şümulüne girmesini plânın emri bakımından uygun ve yerinde bulduk.

Sonra ikinci fıkra, (konut darlığının sona erdiği yerlerde bu kanunu tatbikten kaldırmaya, İmar ve İskân Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulunca karar verilir) fıkrasını biz komisyonda çıkardık. Evet her ne kadar komisyonumuz bu fıkra hakkında evvelâ tereddüde düşmüş ve bunun Anayasa bakımından tahlilini yapmak üzere Anayasa Mahkemesine göndermişsek de, ve Anayasa mahkemesi de bu hükmün, bu fıkranın her ne kadar Anayasaya aykırı olmadığını mufassal şekilde izah etmiş ise de komisyonumuz hiç şüphe yok ki, Anayasa Komisyonunun kararı ile bağlı olmayıp sırf bir fikir sormak mevkiinde olduğu kanaatinde dir. Demin okuduğum birinci maddenin ikinci fıkrası bir kanunu yürürlükten kaldırmaya mâtufl bir fıkradır. Bir kanunu yürürlükten kaldırmak Bakanlar Kurulunun vazifesi değil, Yüksek Meclisin vazifesidir. Bir kanun ancak yeni bir kanunla ilga edilir ve yürürlükten kaldırılır. Biz bu ikinci fıkrayı kabul ettiğimiz takdirde, Hükümet teklifinde olduğu gibi, bu kanunun ileride Bakanlar Kurulu kararıyla kaldırılabileceğini bir kanunu Bakanlar Kurulunun ilga edebileceğini kabul etmiş oluyoruz ki, bu Anayasaya da kanaatimize aykırı düşmektedir. Bu bakımdan getirdiğimiz yeni teklifte, eskisine nazaran «mâbetler kiraya verilemez» hükmü kaldırılmıştır. Birinci fıkra olarak teklifin kabulünü rica ediyoruz.

BAŞKAN — Metin hakkında başka söz isteyen var mı? Yok.. Komisyon metni...

Söz mü istiyorsunuz efendim? Buyurunuz Sayın Tekinel.

İSMAIL HAKKI TEKİNEL (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; Sayın Geçici Komisyon Başkanı Mustafa Uyar arkadaşımız vermiş olduğu izahat ile bendenizi tatmin edememiştir. Bu itibarla evvelce yapmış olduğumuz mâruzatımızı tekrarlamak zorunda kaldığımdan dolayı özür dilerim.

Arkadaşlarım; çok sarih bir teklif getirmiştim. Kanunun işlenmesini temin edecek hükümler vardı ve Geçici Komisyonunun kabul ettiği metne nazaran gerekçe ile intibak hâsıl ediyordu ve Sayın Reşit Ülker arkadaşımızın teklifi bendenizin teklifini destekler mahiyette idi. Tekrar hafızaları bu konuya itmek maksadıyla gerekçemi yazılı olarak takdim ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım; bendenizin teklifi şudur :

«Madde 1. İl ve ilçe belediye sınırları içerisinde konut olarak bulunan binaların kiralanmasında bu kanun ile Borçlar Kanununun bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.»

Madde basit ve sadedir ve her hangi bir ihtilâta mahal vermiyecek şekildedir. Bunun gerekçesi de şudur, arkadaşlarım :

«Kanunun unvanı hakkındaki değişiklik istememiz ve ait gerekçe: Tasarı prensibolarak ticarethane binalarının serbest olmasını kabul etmiştir. Kanunun yürürlüğe girme tarihinden sonra kiraya verilecek iş yerlerine ait kira sözleşmelerinin serbestçe yapılacağı geçici üçüncü maddede tasrih edilmiş kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kirada olan işyerleri kiralarnı da 31. 12. 1964 tarihine kadar takdire tabi tutulacağı esas kabul olunmuş, o tarihten itibaren serbest bırakılmıştır. Şimdi tasarrım ikinci maddesinde yapılan tariz, arkadaşlarımızın ileri sürmüş olduğu teklifin esasını zedelemektedir. Kanunun tatbik sahasını gösteren birinci maddede il ve ilçe belediye sınırları içerisindeki binaların kiralanmasında bu kanun hükümleri uygulanacağı zikrolunmuş, ikinci maddede de bina tabiri ve konut veya işyerleri ve müstemilâtının kastedildiği bildirilmiştir. Açıkça görülmektedir ki, kanunun tatbik sahası bakımından maksat haricine çıkılmıştır. İşyerleri de kanunun kapsamına alınmıştır. Şunu istitraden arz etmek isterim ki, gerekçe bu yoldadır. Ve teklifimizde gerekçeye uygunluk

temin edilmek istenmiştir. Kanunun sadece konut olarak kiraya verilen binalara tatbik olunacağı hususunun birinci maddede tasrihi lâzımgelirken buna riayet edilmeksizin ve geçici hükümlerle devamlı hükümler arasında tefrik yapılmaksızın tasarının prensip ve espirisine aykırı hareket edilmiş ve bu aykırılık kanunun unvanına da sirayet ettirilmiştir. «Konut» tâbiri yerine işyerleri ve kapsamını alan «bina» tâbirinin kullanılması, ile işyerlerine ait kiraların geçici olarak düzenlenmesine ait hükümleri ihtiva eden tasarı da bu yazış tarzı itibariyle işyerleri için geçici olarak konmuş olan hükümlerin tatbikatta devamlılığa delâlet edecek bir mânâyı kapsadığı iddiasının serd edilmesine müncer olacağı da aşikârdır. Gerçekten bugünkü şekliyle kanunun kira tesbitine müteâir olanlardan gayri hükümlerinin; 31.12.1964 tarihinden sonra da işyerlerine tatbik edilebileceği iddiasının ortaya atılması mümkündür ve bu da tatbikatta aksaklıklara sebebiyet verecektir. Birinci maddenin esasına dair olan doğıştirge gerekçemiz de şudur arkadaşlarım: Kanun yapma tekniğinde lüzumsuz her nevi izahattan tevakkî olunmak lâzımgeldiği prensibine riayet lâzımgelir. Maddenin birinci fıkrasındaki «kiralyan ile kiracı arasındaki hukukî münasebetler» cümlesinde hukukî kelimesi fuzulidir. «Kiralyan ile kiracı arasındaki hukukî münasebetler de» şeklindeki cümlelerin bu kısmının tamamen çıkartılması suretiyle kanun tekniğine ve hukuk anlayışına daha ziyade uygunluk temin edilmek istenmiştir.

Mâbetler kısmına arkadaşımız bizim teklifimizi kabul ettiği için bu konuya temas etmiyorum. Bu itibarla Geçici Komisyonun getirdiği metin tatbikatta aksaklıklar doğuracaktır. Kabul edilmemesini arz ve istirham ederim.

BAŞKAN — Başka söz istiyen arkadaşımız var mı? Yok.

Şimdi bu madde ile ilgili olarak verilmiş olan önergelerin tamamı oylanmadan komisyona iade edilmiş ve komisyon bu maddelerin ışığı altında kendisine göre bir metin hazırlayıp getirmiş durumdadır.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ GİYASETTİN KARACA (Erzurum) — Söz istiyorum. Konut mevzuu üzerinde bir iki noktada tasrihte bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ GİYASETTİN KARACA (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, konut mevzuu üzerinde epey zamandan beri müzakereler devam ettiği için meselemin kâfi derecede tavazzuha erdiği kanaatindeyim. Ancak İsmail Hakkı Bey arkadaşımızın mütalâasından sonra vâkı beyanlarına karşı bir iki kelimeyle cevap vermek lüzumunu hissettik. Şöyle ki arkadaşımız «bina» terimi yerine «konut» kelimesinin kullanılmasını isterler. Halbuki bina terimi konut teriminden daha geniş, daha büyük bir anlamı içine almaktadır. Bu iddiamızın doğru olduğunu da arkadaşımız ikinci maddede burada söylemek suretiyle doğruladılar. Meselâ ikinci maddede der ki: (Bu kanunun uygulanmasında bina teriminden maksat konut veya işyeri ve bunların müstemilâti olarak kullanılmaya elverişli üstü kapalı yerler) diye tarif ettiğine göre, konut bîzatihi bina teriminin içinde bulunması sebebiyle arkadaşımızın mütalâasının vâridolmadığı kanısını taşımaktayız.

Saniyen birinci maddede hukukî kelimesinin de kullanılmasını lüzumsuz addederler.

Muhterem arkadaşlarımızın, takdir nazarlarımızdan kaçmadığını tahmin ederiz, kiracı ile kiralyan arasındaki münasebet tamamen hukukî bir münasebettir. Hukukî bir fiilin, hukukî bir akdin inikadından ve meydana gelmesinden doğduğuna göre bu iki tarafı arasındaki münasebeti de hukukî bir ıstılaha bağlamakta fayda olduğu kanısındayız. Bu itibarla komisyon görüşünün yerinde olduğunu savunuruz. Bu husustaki takririmiz de Yüce Meclistedir, saygılarımızla.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Özmen.

HALİL ÖZMEN (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlar, eski metinde bu husus gayet güzel bir şekilde yazılmış, tasrih edilmiş, tatbikata konulmuş ve yıllarca tatbik edilmiş, alışılmış bir metin vardır, buna bakarak karar verilmiş günler vardır. Şimdi tutuyoruz bundan derhal dönüyoruz. Kanun metni ne kadar iyi yazılırsa o kadar tatbikat kolay olur. Bakın 1 nei madde aynen şöyle idi :

(Belediye teşkilâtı olan yerlerle, iskele, liman ve istasyonlardaki gayrimenkullerin - musakkaf olmyanları hariç - kiralamalarda kirali-

yan ile kiracı arasındaki hukukî münasebetlerde bu kanun ile Borçlar Kanununun bu kanuna aykırı olmıyan hükümleri tatbik olunur.

Mâbetler kiraya verilemez ve ibadethane hari-cinde hiçbir iş için de kullanılamaz.)

Bu gayet güzel bir maddedir ve yıllarca bunu tatbik etmişiz arkadaşlar. Şimdi dönüyoruz, bu kadar güzel bir metinden ayrılıyor. Bunu de-ğiştirmek için (il ve ilçe belediyeleri) diyoruz, di-ğerlerini ayırıyoruz. Arkadaşlar, çok rica ediyorum, çok istirahat ediyorum, evvelki metin yıllar-ca tatbikat görmüş, metin gayet güzel yazılmış, düzenlenmiş bir metindir. Yeni bir yazı yazmak için evvelkisini bozmıyalım, çok istirahat ediyorum. Reşit Ülker Beyin teklifi gayet yerindedir. Eski metni kabul etmenizi rica ediyorum.

BASKAN — Sayın Arat, buyurun efendim.

BURHAN ARAT (Çanakkale) — Pek muhte-rem arkadaşlarım; kanun yüksek huzurlarınıza ikinci defa gelmiş ve ikinci defa müzakeresine başlanıldığı andan itibaren de daha birinci mad-dede sıkıntılar başlamış bulunmaktadır. Acaba bu neden ileri gelmektedir? Sebebi basit. Çünkü, aslında serbest olması lâzım gelen ve alınacak hiçbir tedbirin, bundan evvelkilerin işe yarama-dığı gibi, bundan sonra da alınacakların da işe yaramıyacağından hayatı sıkılamakta, namuskâr, fa-ziletkâr ve yahut hile yapmava iktidarı olmıya-cak kadar âciz kimseleri mağdur edip, kötü ni-yet sahiplerini ve Devleti mutazarrır etmekten başka bir netice doğurmıyacağından neşet etmekte-dir. Asıl işin illeti buradadır. Şimdi ne oluyor muhterem arkadaşlarım? Anayasaya göre mülki-yet hakkı mukaddestir. Bina vergilerine lüzumu kadar zamlar yapılmaktadır. Bunun şu veva bu şekilde iblâğı veya indirilmesi de Yüksek Meclis-in elindedir. Ancak tutuyoruz, ne yapıyoruz? Gavritabiî zamanlarda, olağanüstü zamanlarda tatbik edilmekte olan ve ancak o zaman cevaz olan bir hali âdeta tabiî bir hal haline getirmek ve bu gayritabiî zamanlardaki tedbirleri tabiî za-manlarda tatbik ederken çekilecek sıkıntılardan acaba cemiyeti mümkün olduğu kadar ne şekilde az mutazarrır edebiliriz diye düşünüp tedbir için-de tedbirler mülâhaza etmekten başka bir şey yapmıyoruz. Gösterdiğimiz çaba netice itibariyle buraya müntehi oluyor. Hakikaten konu, üzerinde söz söylemeyi birçok açılardan zor hale getirecek, zorlaştıracak bir konudur. Ama dönüp do-

laşıp bu işe müdahalenin sonuçlarını arz edersem bendenize hak vereceğinizi tahmin ediyorum. Şöyle ki: Bina kiralarna - bina diyorum, yani sureti umumiyyede hepsine veya bir kısmına - tahdit koy-mayı Yüksek Meclis kabul ettiği takdirde ne ola-cak? Ne olacağının cevabı, Birinci Dünya Harbi-nin patlaması üzerine konan tahditlerden bu yana kadar ne netice alındı ise, o neticeler cevap teş-kil etmektedir. Şöyle ki: Kanunla donan bir ki-rada fazilet sahipleri, vicdanından kanundan uta-nanlar kanun hükümlerine riayet ediyorlar. Bu, açıkça arz edeyim arkadaşlarım, % 10 - 15 i tat-bikatta geçmiyor. Kimler riayet ediyor? Fazilet sahipleri, vicdan sahipleri riayet ediyor. Kimse-siz dullar, yetimler ve bir de cemiyetin ve haya-tın türlü zorluklarıyla mücadele etmek imkânına malik olamıyanlar riayet ediyorlar ve Devlet dai-releri Vakıflar İdaresi ediyor ve Vakıflar İdare-si bu kanunun çıkmasından bu yana yüz milyon-larca kiradan zarar etmiş ve vakıf emlakının ba-kımı da bu yüzden geri kalmıştır. Ve Yüksek Meclise gelmiş, bu gayritabiî durumu düzelttirmek için de ayrı bir kanun tedvinini Yüksek Mec-listen istemiş ve çıkartmıştır. Görüyor musu-nuz gayritabiî bir işle meşgul olmak mütemadi-yen bizi ne gibi teferruatlara sürüklüyor? Onu düzeltiyoruz, öbür taraf bozuluyor. Ya bundan çıkan diğer neticeler? Sayın arkadaşlarım, % 90 ı tahditlere riayet etmiyor. Çünkü ekonomik zaruretler tazvik ediyor cemiyeti. Büyük bir cad-dede faraza İstanbul'da Beyoğlu'nda, Ankara'da Atatürk Bulvarında, Ulus Meydanında, Anafar-talar Caddesinde bir dükkân tasavvur buyurun ki, 300 lirada donmuş, hattâ 100 lirada donmuş, ama içinde oturan adam belki ayda 20 bin lira kazanıyor. Şimdi mal sahibi yırtıcı bir kimse ise kiracının karşısına geçiyor onu birçok suretlerde baskı altına alarak kirayı haddi lâyıkına iblâğ et-tiriyor ve mâkul miktara yükselttiriyor. Ama arz ettiğim gibi bir dul, bir yetim, bir sakat, bir aciz vevahut - bunların yanına geliyor - bir fazi-let sahibi, bir kanuna saygılı insan ise 300 lirayı almakta devam ediyor.

Artıran ne yapıyor arkadaşlar? Öyle bina-lar var ki, kirası 300 lirada donmuş, fakat mal sahibi 3 000 lira alıyor. 2 700 lirayı vergi beyan-namesinde beyan etmekten kaçınıyor. Mecbur beyan etmemeye. Çünkü ederse Kira Kanunu-nu ihlâl etmiş ve ceza sınırı içine girmiş olur.

Edemez! Kiracı da gösteremez masraf olarak. Bu sefer mal sahibi ayda 2 700 liradan senede 30 küsur bin lirayı vergisinde açık bırakıyor. Bendeniz hesabettim, yalnız Devletimizin bu gayritabii kanun yüzünden Devletimizin kaybettiği para en azından senede ikiyüz milyon liradan fazladır. Bina Vergisinden kaybetmektedir, Gelir Vergisinden kaybetmektedir ve bu vatandaşlar bu kanunun tazyiki altında ve hayat şartlarının baskısı altında ahlâk dışı da hareket etmekte, kanun dışı da hareket etmektedirler. Biz işte böyle bir kanunla gayritabii tedbirleri ileri sürmek suretiyle vatandaşlarımızı hem kanun hükümlerine zorla riayetsizliğe, hem de ahlâk hükümlerine zorla riayetsizliğe sevk etmiş olacağız. Bendeniz böyle bir kanuna müspet oy vermenin vebaline katlanamayacağım için bu gayritabii teklifin reddedilmesini rica etmeyi viedani bir borç telâkki ederek huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

Ricam; kiralaları serbest bırakmaktadır. Ve fiilhakika takriben 14 aydan beri de kiralalar serbesttir, arkadaşlar. Anayasa Mahkemesinin çıkardığı karardan bu yana kiralalar serbesttir ve Türkiye yıkılmamıştır. («Tatbik edilmedi» sesleri) Türkiye yıkılmamıştır. Son günlerde bir tevhidî içtihat çıkarılmış o da...

BAŞKAN — Sayın Arat, biz Komisyonun getirdiği tadil metni üzerinde müzakere açmış bulunuyoruz. Lütfen tasarımla tümü hakkında mütalâa beyan etmeyiniz, sadece Komisyonun getirdiği metne inhisar ettiriniz.

BURHAN ARAT (Devamla) — Sayın Başkanım, bu konuşmayı birinci maddede yapmak mecburiyetindeyim. Birinci madde münasebetiyle yapıyorum. Çünkü birinci madde Komisyonun getirdiği şekilde çıkarsa diğer hükümlerde bu maruzatımı tekrar edemem. Bendeniz bugüne kadar bekledim, Komisyon acaba tatbiki mümkün bir metin, bir tedbir getirir mi diye... Getirmediyini görünce bu madde münasebetiyle bu konuşmayı yapmak mecburiyetinde kaldım. Konuşmamın bu maddede yapılması, bu zorunluluktan neşet etmiştir. Bendeniz birinci maddenin reddini istiyorum; öte tarafı esasen kendiliğinden halledilmiş olur.

Şimdi bir takrir takdim edeceğim.

BAŞKAN — Sayın Tekinel.

İSMAİL HAKKI TEKİNEL (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, tasarımla Geçici Ko-

misyondan sevk edilmiş şekline göre Sayın Burhan Arat arkadaşımıza netice itibariyle hak vermemek elden gelmiyor. Bu itibarla biz bu tasarımla tatbikatta hiçbir aksaklık temin etmeyecek şekilde çıkmasını teminen yine bu birinci madde üzerinde söz almak mecburiyetinde bulunmaktayız.

Şimdi Geçici Komisyon birinci maddenin başlığını değiştirmek istememektedir. (Bina kiralaları hakkında kanun tasarısı) olarak kalmalıdır diyor. Bendeniz kendilerinin raporlarına ve Hükümetin gerekçesine istinadederek tezat içinde bulduklarını sizlere ispat etmeye çalışacağım.

Hükümet tarafından sunulan tasarımla gerekçesinin ikinci sayfasında aynen şu şekilde bir izahat verilmiştir. «Bu tasarımda yalnız konut kiralalarının düzenlenmesi eihetine gidilmiştir. Yukarıda açıklanmış olduğu üzere Beş Yıllık Kalkınma Planı konut hedeflerinin tahakkukuna kadar geçici bir süre için konutların kiralaların ayarlanmasını öngörmüş, işyerlerini nazara almamıştır.»

Gerekçede bu yazılı olduğu halde kanunun 1 nci maddesinde (Bina kiralaları hakkında kanun tasarısı) demek suretiyle yine 2 nci maddede yaptıkları tariflerle tezat içine düşmüşlerdir.

Şimdi arkadaşlarım, binayı ikinci maddede Komisyon nasıl kabul ediyor? «Bu kanun tatbikinde (bina) tâbiri, konut veya işyeri ve bunların müstemilâtı olarak kullanılmaya elverişli üstü kapalı yerler» demektedir. İkinci maddede bina tâbirinin içerisine, işyeri girdiği halde gerekçede kanunun kapsamından dışarıya çıkarılmıştır. Şayet Geçici Komisyonun bahsettiği gibi kanunun ismi «Konut kiralaları hakkında Kanun» olarak düzeltilmez ise gerekçeye aykırı bir davranış içine fiilen girilmiş olacaktır.

Yine kanunların yapılmasında devamlılık arz eden hükümlerle geçici hükümleri birbirinden ayırmak lâzımdır.

Aynı kanun tasarısının işyerleri hakkında geçici üçüncü maddesindeki tesbit şekline gelinece; Muhterem arkadaşlarım, geçici üçüncü maddede «Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra kiraya verilecek işyerlerinin kira sözleşmeleri taraflar arasında serbestçe yapılır.» Yine üçüncü fıkrasında «İşyerinin sözleşme süresi daha uzun olsa dahi mahkemece tesbit edi-

len bu bedel, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31 . 12 . 1964 tarihine kadar hüküm ifade edip bu tarihten sonra birinci fıkra hükmü uygulanır.»

Şimdi arkadaşlarımız, sevk edilen bu tasarıya göre 31 . 12 . 1964 tarihine kadar işyerleri içinde ölçülü kira namı altında bir bağlantı yapılmak istenmiştir. İşyerlerine taallük eden hükümler 31 . 12 . 1964 tarihine kadar hüküm ifade edecektir. Bugüne kadar kanunun gecikmesi sebepleri bir tarafa itilirse ve normal bir zaman kabul edilmiş olduğu düşünülürse, 31 . 12 . 1964 tarihinden sonra işyerlerinde kira sözleşmeleri serbesttir. İkinci madde ile bunun irtibatını kurarsak, tarifler maddesiyle ve birinci maddedeki kanunun ismi ile karşılaştırsak, devamlılık arz eden hükümlerle, geçicilik arz eden hükümler birbirine karıştırılmış olur. O zaman tatbikatta işyerleri kanunun kapsamı dışında olduğu halde, 31 . 12 . 1964 tarihinden sonra, bu başlığa istinaden tarafların mahkemelere müracaat ederek niza çıkarmaları ve aksak tatbikata sebebiyet vermeleri mümkündür.

Yine Sayın Geçici Komisyon sözcüsü arkadaşım, «hukukî» kelimesinin fuzuli olmadığı şeklinde bir söz söylediler. Arkadaşlarımız, kiracı ile kiralyan arasında başka mânada bir münasebet olmaz, hukukî münasebet vardır. Bunun tekrarında kanun metinlerinde fazlalık arz etmekten başka hiçbir fayda mülâhaza edilemez. Metinler net ve sarîh olmalıdır.

Maruzatım bundan ibarettir. Teklifimizin müstenidatı Geçici Komisyon ve Hükümetin gerekçesinde mevcuttur. Eğer bu teklifler bu şekilde reddedilecek ve diğer maddelere aksettirilecek olursa, hakikaten Sayın Burhan Arat arkadaşımızın dediği gibi, Parlâmento vazifesini ciddiyetle yapmış olacaktır, Hükümet bu konu üzerine ciddiyetle eğilmemiş telâkki edilecektir ve Parlâmentoya düşen vazifeler de, teessürle arz etmek mecburiyetindeyim ki, yine hâkimlerimiz tarafından ele alınmış ve bu husustaki istikrarsızlık bertaraf edilme ehitine gidilmiştir. Bunun böyle olmaması lâzımdı. Hâkimlerimize teşekkür etmeyi de burada bir borç bilirim.

BAŞKAN — Sayın Alicanoğlu.

MAHMUT ALICANOĞLU (Sinop) — Muh-
terem arkadaşlarımız; Komisyonla arkadaşlarımız

arasında yapılan karşılıklı görüşmelerin hedefinin iki noktada toplandığını gördüm : Bunlardan birincisi konut kelimesini mi kullanalım yoksa bina tâbirini mi kullanalım? Gerek komisyon tarafından verilen cevapta ve gerekse buna dair talepte bulunan İsmail Hakkı Bey arkadaşımızın buyurdıkları beyanda her iki tarafın da haklı noktalarını görmüş bulunuyorum. Komisyonun tarifine, izahına göre, konut kelimesi filhakika ikamet edilen mahal mânasına geldiği malûmunuzdur. Kira mevzuu ise binaları dendiği takdirde bina kelimesi daha şümulüdür ki büyük yerlerde, ezcümle dükkânları alalım, depoları alalım, mağazaları alalım, ardiyeleri alalım, atelye ve hattâ fabrikalara varıncaya kadar bina şümulüne girip de kiraya verilen mahallerden maduttur. Sadece konut kelimesini ele alırsak, malûmuâliniz, oturulan yeri ikametgâhı almak ve bu hususa tahsis etmek olur ki, bu takdirde kanunun şümulü dar mânada tatbikata konmuş olur kanaatindeyim ki, bunu mahzurlu görüyorum. Sebebine gelince, esasen Kira Kanununun mevzuu suiniyet sahibi olan, gayrimenkulünü kiraya verenler hakkında alınan kanuni tedbirlerdir. Gerekçesi bu olduğuna göre bu kanunu sadece ikamet edilmekte veya edilecek olan mahalle tatbik etmek doğru olmayacağı kanaatindeyim. Bu itibarla kanunda komisyon arkadaşımızın, ezcümle Gıyasettin Karaca arkadaşımızın izah ettiği gibi, «konut» yerine «bina» demek daha muvafık olur kanaatindeyim.

Buna mukabil, konut tâbirini kullanmak teklifinde bulunan İsmail Hakkı Tekinel arkadaşımızın gösterdiği mucip sebeplerinin bir kısmında da haklı olduğunu görüyorum. Kanunu tetkik ettiğimiz zaman beyanda buldukları gibi, bilhassa gerekçesinde, bâzı yerde bina dendiği takdirde bu tedbirler tatbikatta yekdiğerine karşı tearuz teşkil edecek ve iyi bir netice ve tesir vermiyecektir. Bu itibarladır ki, komisyon arkadaşlarımız kanunu tedvin ederken bu hususları yeniden ele alıp kanunda kullanılan tâbirlerde bir ahenk tesis etmeleri lâzımgelir.

Birinci mevzu hakkında bu suretle mâ-
ruzatta bulduktan sonra, esasen yine ar-

kadaşlarımızın toplandıkları, fikir teatisinde buldukları ikinci nokta ise; kanunun 1 nei maddesinin şümülü meselesi. Görülüyor ki; yeni tertip ve tedvin edilmekte olan kanunun 1 nei maddesinde il ve ilçe sınırları içerisindeki, kiralanacak binaları ele almakta... İl ve ilçe.

Eski kanun mevzuatına gelince : Bunun daha şümüllü olduğu, ezcümle belediyesi bulunan her mahalde Kira Kanununun tatbik edildiğidir. Bu mevzuda teklifte bulunan Reşit Ülker arkadaşımızın teklifi bendenize göre yerindedir. Şöyle ki; mademki, belediyesi bulunan bir mahalde belediye mevzuatının cümlesi o mahalde tatbik edilirken ve belediyesi bulunan bir mahallin kasaba evsafında olan, az çok canlı bulunan bir mahal bulunduğuna göre bu mahalde madem ki, halen şu Kira Kanununun tatbikini zaruri görmekteyiz, belediyesi bulunan cümle mahalleri bu kanun şümülü dâhiline sokmak yerinde olur.

Komisyon Başkanı arkadaşımız Mustafa Uyar Bey, mucip sebebolarak iki nokta üzerinde cevapta bulundular ve dediler ki : «Esasen Kira Kanununun müddetinin kısa olduğunu, zira plân hedeflerinin bu kanunu ortadan kaldıracığını ve bu kanunun kısa bir zamanda tatbikatta yeri olmayacağını, ikincisi bâzı yerlerin, verilen misallere göre özelliklerinin bulunması esas anahtar deyi bozmaya mâni bir sebep de olmayacağını ileri sürdüler. Şimdi kendi görüşüme göre, plân hedefinin filhakika Kira Kanununu ortadan kaldıracığını kabul edelim ve kira hadini tahdide tabi tutmıyabilelim, ama bugün halen bir zaruret görüldüğüne ve plân hedefinin tatbikata geçmediğine göre, belediyesi bulunan mahalleri yekdiğerinden ayırmak doğru değil.

Reşit Ülker arkadaşımız güzel misal verdiler, dediler ki: Pendik'i alalım, Sağmalcılar'ı alalım ve saire... Hakikaten bunların özellikleri olduğu gibi biraz evvel arz ettiğim belediyesi bulunan mahallerin olmıyan mahallerden daha farklı durumları vardır. Şimdi halk arasında öyle bir huzursuzluk yaratacağı kanaatindeyim ki... Alalım İstanbul'daki Küçükalyı'yı... Bendenize, Halil Özmen arkadaşımızın ve diğer arkadaşlarımızın üzerinde durdukları veçhile, birinci maddenin il ve ilçe sınırları tâbirini kullanmaksızın evvel olduğu gibi belediye sınırları demek suretiyle umuma teşmil etmek hakikaten halk arasında, va-

tandaşlar nazarında doğacak huzursuzluğu ortadan ref'etmiş olur. Binaenaleyh, arkadaşımızın teklifine iştirakle komisyon arkadaşlarımızın bu nokta üzerinde durmalarını bilhassa arz ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Bir kifayet önergesi vardır, okutuyorum.

Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Müzakerelerin kifayeti ni teklif ederim.

Sinop

Mustafa Kaptan

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu madde hakkında daha evvel verilmiş olan önergelerle beraber komisyonca getirilmiş tadil metnini ihtiva eden önergeyi okuttuktan sonra aykırılık derecelerine göre oylarınıza arz edeceğim.

Millet Meclisi Başkanlığına

Tasarısının 1 nei maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
Mustafa Uyar

«Madde 1. — İl ve ilçe belediye sınırları içerisindeki binaların kiralanmasında ve kiralyanla kiracı arasındaki hukukî münasebetlerde bu kanun ile, Borçlar Kanununun bu kanuna aykırı olmıyan hükümleri uygulanır.»

Geçici Komisyon Başkanı
Mustafa Uyar

Yüksek Başkanlığa

Teklifin 1 nei maddesinin reddini rica ederim.

Çanakkale
Burhan Arat

BAŞKAN — Sayın Arat, tayyî şeklinde mi tashih ediyorsunuz. («Eski kanunda olduğu gibi» sesleri.)

Hudut buradan kesildi, yanındaki ev belediye hudutları dâhilinde; bu tarafta kalan bina belediye hudutları dâhilinde kaldı. Birincisine Kira Kanunu tatbik edilecek, ikincisine tatbik edilmeyecek. Bu vatandaşlar arasında huzursuzluk doğuracaktır. Hepsi belediyeler hudutları dâhilinde oturuyordur. Birisi bucak, birisi ilçedir diyerek aralarında farklı tatbikat yapmak biraz evvel

de arz ettiğim gibi huzursuzluğu doğuracağı muhakkaktır.

Binaenaleyh, her ne olursa olsun özellik had-dizatında şu mevzuatımıza göre müsavatı, adale-ti doğurur kanaatindeyim.

Binaenaleyh, muhterem arkadaşlar, lütfen siz müdahale etmeyiniz. Sayın Arat kendisi tavzih etsin.

Bir komisyonun matbu raporunda getirilmiş birinci madde var. Bir de, Komisyonun şimdi ta-dilen getirdiği bir önerge var. Siz birinci madde-nin tamamen tayyını mı istiyorsunuz?

BURHAN ARAT (Çanakkale) — Tamamını.

BAŞKAN — Tamamını.. Diğer önergeleri okutuyorum.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Kanunun isminin en sonunda, maddeler bittik-ten sonra oya konulmasını sözlü açıklamalarım-daki gerekçe ile arz ve teklif ederim.

İstanbul
Reşit Ülker

Yüksek Başkanlığa

Açıkladığım sebeplerle «mâbetler kiraya ve-rilemez» ibaresinin maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Edirne
İlhami Ertem

Millet Meclisi Başkanlığına

Birinci maddenin aşağıdaki şekilde değiş-tirilmesini arz ederim.

Edirne
Fahir Giritlioğlu

Madde 1. — «Belediye sınırları içerisindeki yerlerle, iskele, liman ve istasyonlardaki ko-nutların veya işyerlerinin kiralanmasında veya kiralyanla, kiracı arasındaki hukukî münasebetlerde bu kanun hükümleri uygulanır. Konut darlığının sona erdiği yerlerde veya bu kanuna lüzum olmayan yerlerde, bu kanunu tatbikden kaldırmaya İmar ve İskân Bakanlı-ğının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca ka-rar verilir.»

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Kira Kanununun birinci maddesinin aşağı-daki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ede-rim.

İstanbul
Reşit Ülker

«Madde 1. — Belediye teşkilâtı olan yerler-le, iskele, liman ve istasyonlardaki gayrimen-kullerin kapalı olmayanları hariç kiralanmala-rında kiralyanla kiracı arasındaki hukukî mü-nasebetlerde bu kanunla, Borçlar Kanununun aykırı olmayan hükümleri tatbik olunur.»

Sayın Başkanlığa

Müzakere edilen tasarı'nın birinci maddesi-nin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Bursa
Ahmet Türker

«Madde 1. — İl ve ilçe belediye sınırları içerisindeki binalarla işyerlerinin kiralanma-sında ve kiralyanla kiracı arasındaki hukukî münasebetlerde bu kanunla, Borçlar Kanunu-nun bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uy-gulanır. Mâbetler kiraya verilemez.»

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının unva-nı ile birinci maddesinin aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İstanbul
İsmail Hakkı Tekinel

«Konut kiralari hakkında Kanun. 1 nei bö-lüm, genel hükümler, kanunun kapsamı.»

Madde 1. — İl ve ilçe belediye sınırları içe-risindeki konut olarak kullanılan binaların ki-ralanmasında bu kanunla, Borçlar Kanununun bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygula-nır.»

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım: daha evvel komisyon bütün bu önergeleri tetkik et-miş ve değişik bir metinle Heyetiniz huzuruna gelmiştir. Bu getirdiği yeni metne göre komis-yona verilmiş önergelerin hiçbirine katılmadığı ortadadır. Sayın komisyon; komisyona veril-miş olan metinlerin, önergelerin hiçbirine katıl-madığınızı ifade ediyorum, öyledir? hiç bir öner-geve katılmıyorsunuz çünkü yeni bir metin getir-diniz.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (İzmir) — Katılmadık.

BAŞKAN — Şimdi bu önergeler içerisinde metne en aykırı olan birinci maddenin tayyını istihdaf eden Sayın Arat'a ait önerge'dir. Ko-misyon buna katılmıyor. Bu önergenin nazarı itibara alınması hususunu oylarımıza sunuyo-

rum. Nazarı itibara alınmasını kabul edenler. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon filhal iştirak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (İzmir) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Şu hale göre en aykırı teklifi Heyeti Umumiye nazarı itibara almıştır. Kabul etmiş olduğu bu metin komisyona verilmiştir. Komisyonun bir defa ısrar hakkı vardır. Diğer önergelerin hiçbirisini oya arz etmiyeceğim. Evvelâ komisyonun mütalâasıyla birlikte bu hususu halletmek lâzımdır.

İkinci madde ile ilgili olarak verilmiş önergelerin tamamını komisyon tetkik etmiş ve yeni bir metin de hazırlamamıştır, eski metninde de ısrar etmektedir. Bu itibarla müzakeresi bitmiş olan bu madde ile ilgili verilmiş olan bütün önergeleri sırasıyla okutup oylarınıza arz edeceğim.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İkinci maddede aşağıdaki tadillerin kabulünü saygı ile arz ve teklif ederim.

A) (C) fıkrasında birinci satırda «ticarethane» kelimesinden sonra, «muayenehane» kelimesinin eklenmesini, - unutulduğu için, -

B) (Ç) fıkrasında birinci satırda «ahşap» kelimesinden sonra «hımış, kerpiç ve madenî» kelimelerinin eklenmesini, - unutulduğu için -

C) (G) fıkrasında beşinci satırda «mahalleri» kelimesi yerine «mahallerin» kelimesinin yazılmasını - imlâ noksanı sebebiyle -

Ç) (E) fıkrasının dördüncü satırında «bu halde» ile başlayan cümlelerin Anayasanın mülikiyet hakkını koruyan hükmüne çok sert bir teeavüz teşkil ettiği için tasarıdan çıkarılması.

Niğde

Asım Eren

Yüksek Başkanlığa

Tasarının tarihler başlığını taşıyan 2 nevi maddesinin tamamının tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

İstanbul

İsmail Hakkı Tekinel

BAŞKAN — Komisyon bu iki önergeye katılmamış ve eski metninde ısrar etmektedir.

AHMET AYDIN BOLAK (Balıkesir) — Söz almak mümkün mü Sayın Başkan?

BAŞKAN — Efendim, bu madde ile ilgili

müzakereler bitmiştir. Komisyon sadece bu metinlerin ışığı altında tetkik edip yeni bir metin getirip getirmeme hususunda ısrar ediyor. Önergeleri oyluyoruz.

AHMET AYDIN BOLAK (Balıkesir) — Komisyonun bu madde üzerindeki ısrarı hakkında söz almak mümkün olamaz mı Sayın Başkan?

BAŞKAN — Mümkün, buyurun efendim.

AHMET AYDIN BOLAK (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar; demin Sayın Burhan Arat'ın Yüksek Heyetinizin iltifatına mazhar olan bir takrir oldu. Gerçi komisyonun takrir üzerinde bir kere daha ısrar etmek hakkı var. Ama bu takrir ile bir temayül tesbit edilmiş oldu Yüksek Heyette. Bir noktayı arz etmek için bu ikinci madde dolayısıyla Sayın Başkan lütfederlerse müsamahalara sığınarak bir noktayı arz etmek için söz aldım. Yüksek malûmları bu kanunun müzakeresinin uzadığı bir devrede, Türk hukuk tatbikatiyle vazifeli Türk Yargıtayı bir tevhibi içtihat kararı tesis etti. Bu tevhibi içtihat kararı 6570 sayılı Kanunun temel hükümlerinin yanında, kira tesbitine mütaallik ve Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş hükümleri yepyeni bir tatbikat ışığına kavuştu ve böylece Türk Parlamentosunun uzun müddet müzakesiyle salim bir hal şekline bağhyamadığı husus Türk hukuk tatbikatçıların elinde, geniş tatbikata imkân veren ve sıhhatli hükümlere dayanan bir neticeye ulaştı.

Şimdi Yüce Heyetinize niyabeten vazife gören sayın komisyon, 2 nevi madde üzerinde ısrarını belirtmektedir. İkinci madde üzerinde ısrar, kanunun bu tarzda tatbikata vaz'ı üzerinde ısrardır. Bu kadar tarifli hükümlerle ısrardır. Bu kanunun bütün ihtiyaını karşılıyan tevhibi içtihat kararının hüküm fıkrası şu kanun metninin, tahmin ederim ki, yüzde biridir. Bu kanun metninin yüzde biri miktarında yazı ile milyonları ilgilenen kişilerin hukukunu sıhhatle tarsin edip, tedvin etmek varken bu kadar teferruatlı tariflerle, teferruata varan hükümlerle hem tatbikatçıyı, hem mal sahibini karşılıklı ihtilâflara ve binnetice avukatlara ve mahkemeye düşürmeye mâna da yoktur. Lütfetsin sayın komisyon; tevhibi içtihat kararının şu vuzuhu muvacehesinde ancak o karar ile itmamı mümkün olmayın ve au-

eak vâzı kanununun müdahalesi ile kira hukuku sisteminde boşluk olarak görülüp telâfi edilebilecek hususlarda ısrarlı olsun, ikinci madde üzerinde ısrarlı olmasın. Eğer sayın komisyon bu mâruzatımı hüsnü telâkki eder de birinci madde üzerinde de Yüksek Heyetin kanaati tebellür ettiğine göre ikinci maddeyi de bu istikamette ısrarlı olmadan tezekkür ederse, zannediyorum ki Türk Parlâmentosu da Türk Yargıtayının bulduğu salim yolun istikametinde olmuş olabilir.

Bunu arz etmek için söz aldım, komisyonun bu istikamette müsamahalı olmasını istirham ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Uyar.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, daha evvelce de uzun boylu arz ve izah etmiştik, ikinci madde bu kanunun tatbikatında tatbikatçılara ışık tutan bir maddedir. Konut nedir, bina nedir, inşaat sahası toplamı nedir, işyeri nedir, itibari metrekare bina bedeli nedir, kullanışlı inşaat sahası nedir, tesisat nedir, itibari metrekare arsa bedeli nedir?.. Bu sorulara cevap vermektir. İleriki maddelerde demin arz ettiğim şu kelimelere geçecektir. Tatbikatçı bu kelimelerin veya bu tâbirlerin mânasını kanunda bulamazsa kendisi bunu mânalandırmaya çalışacak, Binaenaleyh kanunun tatbikatı her tatbikatçının elinde başka başka istikamette tecelli edecek dolayısıyla hukuk tatbikatımız bu kanun münasebetiyle bir teşevvüşe girmiş olacaktır. Bunu önlemek için bu ikinci madde tedvin edilmiştir. Bu madde bu kanunun tatbik edilmesi için ikinci maddenin kanunda mutlak bulunmasına zaruret vardır. Buna inanıyoruz.

Buna zamimeten Sayın Aydın Bolak arkadaşımızın biraz evvel ifade ettikleri gibi, hiçbir şüphe yok ki, niyetini ve fikirlerini gayet samimî olarak karşılamaktayız. Evet, yaz tatili sırasında Yüksek Yargıtayımız hali hazırdaki mer'î mevzuattaki boşluğu dolduran bir tevhide içtihat yaratmıştır. Şöyle ki: 6570 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince ilga edilen 2 ve 3 ncu maddelerinin boşluğu, tevhide içtihat kararı ile şu şekilde doldurulmuş bulunmaktadır: Yüksek Yargıtay diyor ki: Anayasa Mahkemesinin ilga ettiği bu iki ve üçüncü maddelerin yürürlüğe girmesinden sonra eski kira akitleri veya yenilenmiş olan kira akitleri son bulacaktır. Son 6 ay sonra, bir

sene sonra müddetleri bitecektir, bu kira akitlerinin. Bu takdirde ne olacaktır? Kanuna diğer bir maddesine göre (Kira müddetinin bitiminden evvel taraflardan her hangi birisi diğeri aleyhine bir ihtar veya tahliye veya şu sebeple, bu sebeple boşaltma, çıkma halleri olmadığı takdirde, kira müddeti aynı şartlarla bir yıl daha uzatılmış sayılır.) maddesini mevzu olarak ele almış Yüksek Yargıtay ve bu iki maddenin ilgasından sonra şu şekilde düşünmüş ve karara bağlamıştır. Bir yıl veya aynı süre ile tekrarlanma koyfiyeti kira bedeline tesir etmez. Binaenaleyh, bu kanunun yani Anayasa Mahkemesinin iki ve üçüncü maddeyi ilga eden hükmünün ilânından, neşrinden sonra yenilenmesi gereken kira sözleşmeleri veya müddetleri biten kira sözleşmelerinde bedel takdiri tamamen serbest bir kira mevzuu veya rejimi ile mal sahibinin iradesine bırakmamıştır, bunu Yüksek Yargıtay Medeni Kanunumuzun birinci maddesinde olduğu gibi, hâkime kanun vazılığı vazifesini vermiştir. Hâkim kendisi keşfedecek, bilirkişiye müracaat edecek, gayrimenkulün kira bedelini kendisi tesbit edecektir. Şimdiki tatbikat, Yüksek Yargıtayın ışığı altında vâkı olan tatbikat bu merkezdedir.

Şimdi düşünelim arkadaşlar, bu hiç şüphe yok ki, birçok müşkülâtı ortadan kaldırmış, önlemiştir. Ama yine uzun uzadıya gerekcede izah edilmektedir ki, kanun vâzı bu boşluğu doldurması kadar Yüksek Yargıtayın içtihadının amel edilmesi mütalâa edilmiştir. (Düşünelim ki, aynı şehirde aşağı - yukarı aynı evsafa olan mecurun kira bedelinin takdirinde ayrı ayrı mahkemelere müracaat edilecektir. Ayrı ayrı mahkemeler, ayrı ayrı bilirkişiler ve ayrı ayrı kıstaslarla birisinde 300 lira birisinde belki 3 000 lira kira takdirine gidecektir. Bu takdirde de haksızlık ve teşevvüs ve ihtilâtlar daha çok artacaktır.

Binaenaleyh, geçici bir devreye mahsus olmak üzere bu kanunun çıkmasında zaruret vardır kanısındayız. Esasen daha evvel bu kanunun tümü üzerinde müzakere cereyan etmiş ve kanunun tümü üzerindeki müzakereler bitmiş, maddelerine geçilmiş ve maddelerin bir kısmı da kabul edilmişti. Binaenaleyh, kanunun çıkması için Yüksek Meclisin evvelce almış olduğu bir karar vardır. Şimdi Yüksek Yargıtayın, biraz evvel izah ettiğim, yalnız bedelin takdirine munhasır

olan kısımda hâkime tamamen bir serbesti vermesi bu kanunun çıkmaması için bir sebep değildir kanısındayız. Bu itibarla ikinci maddedeki tâbirler bu kanunun tatbikatında tatbikata ya ışık tutacak olan tâbirlerdir. Kanunda kalmamış da lüzum ve hattâ zaruret vardır. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Tekinel.

İSMAİL HAKKI TEKİNEL (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesinin 6570 sayılı Kanunun 2 ve 3 nci maddelerinin iptalinden sonra kiracı ve kiralyan arasındaki münasabetleri doldurmak Hükümetin ve Parlâmentonun vazifesi idi. Biz bu kanunu gerek heyeti umumiyesinin tenkidi sırasında, maddelerin tenkidi sırasında kendimize göre görüşlerimizi bildirmiş ve mevcut kanun tasarısının sevk edildiği şekilde kabulü halinde işlemez bir kanun olacağını beyan etmiştik. Düşündük ki, kiralyanla kiracı arasındaki münasabetler istikrarlı bir hale getirilmelidir. Hakimler yapacakları işleri bilmelidir, avukatlar yapacakları işleri bilmelidirler. Kanunun bu şekilde tatbikinde kiracı hakkını arıyamaz, mal sahibi hakkını arıyamaz hale gelmiştir. Ama bir kanun da boşluğunu doldurulması lâzamdır. Gerek Geçici Komisyona gerekse Hükümete yardımcı olmak üzere kanunu işler bir hale ifrag için tekliflerimizi gerçekleriyle sunmuştuk.

Şimdi Sayın Uyar arkadaşım bu arada geçen zaman içinde tevhibi içtihat kararının ortaya çıktığından ve bunun neticeye müessir olmadığından bahis buyurdular ve getirdikleri sisteme göre ikinci maddenin kanunun metninde yer almasında ısrar ettiler.

Arkadaşlarım, bu ikinci madde, Sayın Uyar arkadaşımızın getirdiği tarzda kanun kabul edilse dahi, bu kanun içinde bir haşıvdır, fuzulidir ve tatbikatçıları yanıltacak niteliktedir. Nitekim, bu ikinci maddenin tamamen tasarıdan çıkarılmasını teklif ettiğimiz zaman, bunun yanında, arkadaşlarımıza yardımcı olmak için belki biraz sonra yapılacak müzakerelerde arz edeceğim, kiranın tesbitindeki usul ve esasa taallük eden ve bu ikinci madde ile irtibatlı olan 3 ve 4 nci maddeler hakkında da ciddi, mukni sebepler ileri sürerek tadil tekliflerinde bulunmuştuk.

Kanunun ilk müzakeresinden bu yana geçekten uzun bir müddet geçmiştir. Bu itibarla Komisyona yardımcı olmak üzere, tasarının ikin-

ci maddesinin kanun metninden çıkartılmasını icabettiren gerekçeyi tekrar huzurunuzda tekrarlamak mecburiyetinde kaldığımdan dolayı özür dilerim. Ancak bu gerekçenin bilinmesinde de oylarımızın istimali bakımından fayda mülâhaza etmekteyim.

Muhterem arkadaşlarım, bu ikinci maddede kanundaki mefhumların tarifini vermektedir. Zaruret olmadıkça kanun tekniği bakımından tarifelerden içtinab olunmak lâzımdır. Maddede tarif edilen bina, konut, işyeri gibi mefhumlar tarifi iktiza etmeyecek şekilde umumen bilinen şeylerdir. Tatbikat ve içtihatlar bugüne kadar bu mefhumlara en ufak bir tereddüde mahal gerektirmeyecek şekilde en iyi mânayı vermiştir. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde de aynı tatbikat ile aynı mükemmel neticenin elde edileceğinden şüphe edilmemelidir. Diğer taraftan bir mefhumun tarifini yapmak zarureti varsa, yapılacak tarif, «Efradı cami, ağıyarını mâni» yani mükemmel olmalıdır. Tasarıdaki tarifler ise bu vasıfta olmaktan çok uzaktır. Meselâ bina; «Konut veya işyeri olarak kullanılmaya elverişli üstü kapalı yapı», şeklinde tarif edilmiştir. «Elverişli» unsurunun ihtiva ettiği kıstaslar nelerdir ve bu tarif cidden nasıl değerlendirilmiştir? Acaba asgari sıhhi ve medeni şartların mecburiyeti mi aranmıştır? Bu takdirde bu şartları haiz olmayan ve konut veya işyeri olarak kullanılmaya elverişli bulunmayan bir bina bilfiil konut veya işyeri olarak kullanılıyorsa bina sayılmıyacak mıdır? Yine maddede konut; «Oturmak ve barınmak için kullanılan binalar», diye tarif edilmiştir. Hemen her binada oturmak ve barınmak mümkündür. Fakat her bina konut değildir. Bu tarif konut mefhumuna bir vuzuh vermek şöyle dursun, tatbikatçılara güçlük verecek niteliktedir. İşyeri Kanununun mevzuatına dâhil olmadığı halde tasarı mevzuatına dâhil edilmeyen bir mefhumu dahi tarif etmek cihetine gitmek doğru değildir. Biraz evvel birinci maddede bu hususu arz etmiş ve tasarının gerekçesindeki, yerini de işaret etmiştim. Bu itibarla ikinci madde de işyerinin tarifine lüzum görülmemeli idi. Keza maddenin (D) bendinde inşaat sahasının toplu tarifinde son imar mevzuatına göre, âzami kat adedi ile binanın işgal ettiği sahanın çarpımından elde edilen yüzölçümü denmiştir. İmar mevzuatına

göre, âzami kat adedi ne demektir? Meselâ imar mevzuatına göre bir yer yedi kat inşaata müsait ise ve fakat orada bilfiil bir veya iki katlı bir bina mevcut bulunuyorsa inşaat sahası yedi kat üzerinden mi hesab olunacaktır? Buna karşılık imar mevzuatına göre, beş kat inşaata müsait olan bir yerde, yedi katlı bir bina bulunsa inşaat sahası beş kata göre mi hesab edilecektir? Görülüyor ki tarifler hatalıdır ve bu gibi tarifler yukarıda izah ettiğim gibi tatbikatta müşkülâtı mucip olacak ve kanunu tatbit edenleri hataya sevk edecektir. Yine bu madde ile ilgili olarak «Asgari metrekaare arsa değeri, asgari metrekaare bina bedeli» gibi mefhumları kanuna koymak dahi caiz değildir. Bu gerekçeye ve çoğaltılması mümkün misallere istinaden mefhumların tarifini içtihatlarla bırakılmasını ve kanunun tatbikatına fayda sağlamıyacağı düşüncesiyle bu tavrımı vermiş bulunmaktayım.

Arkadaşlarım, bu tenkid ve temennilerde bulunurken bir yanlış anlamaya mahal vermemek üzere, geçmiş müzakereleri takib edememiş olan arkadaşların bulunduğu düşüncesiyle arz edeyim. Bu tenkitlerimizin esas mânası şudur: Bir tasarı gelmiştir, iyi veya kötüdür, Millet Meclisinde bunu işler hale getirmek mecburiyetindeyiz. Bu itibarla komisyona yardımcı olmak maksadıyla kendi tasarılarında gösterdikleri paralelde yürümek suretiyle yapıcı tenkitleri huzurunuzda getirdik. Yoksa topyekûn konu üzerinde bu gerekçenin dışında düşünülürse elbetteki daha başkaca söyleyeceklerimiz olacaktır. İstirhamım şudur. Arz ettiğim gerekçeye istinaden esasen birinci madde hakkında da Büyük Meclis kararını vermiştir. İkinci maddenin tasarıdan tayıdılmasını arz ve teklif ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Ülker;

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar; hakikaten üzüntü verici bir manzara karşısında bulunmaktayız. Kira konusunda Anayasa Mahkemesi 6570 sayılı Kiralar hakkındaki Kanunun kira bedellerine mütaallik ikinci ve üçüncü maddelerini iptal etmiş ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesi Kanunu gereğince de zamanında T. B. M. M. ni haberdar etmiştir; bu altı aylık devre içinde kanunda doğan boşluğu kapalı tutmak için... Bu müddet 26 Ekimi 1963 te bitmiştir. Bu müddetin bitmesinden evvel

Hükümet, o zaman zannediyorum Sayın Fahrettin Kerim Bakkandılar, son süratle bir kanun hazırlamışlar; Temmuz ayının 19 unda yanılmıyorsam, Meclise sevk etmişlerdir. 1963 Temmuz ayından beri bu kanun tasarısı Meclisimizde sürüklenip gitmektedir. Kelimeyi düşünerek ve bilerek ifade ediyorum. Ve çok hazindir ki, tümü üzerinde görüşme yapıp maddelere geçildiği, maddelerin konuşulması kabul edildiği yani bir diğer deyişle bu kanun reddedilmediği halde şimdi üzüntü manzarasının karşısına geliyoruz, bu kanunun birinci maddesi reddedilmek suretiyle...

BAŞKAN — Sayın Ülker lütfen ikinci madde ile alakalı konuşun.

REŞİT ÜLKER (Devamla) İkinci madde ile alakalı. Birinci maddesi reddedilmek suretiyle geri gönderiliyor ve ret için ileri sürülen teklifte Sayın Burhan Arat arkadaşımız tarafından kürsüde ifade edildiği gibi, kiraların serbest bırakılması görüşüne dayanıyor.

Arkadaşları meselenin üzerinde ciddiyetle durmak mevkiindeyiz. Çünkü ikinci maddenin de aynı şekilde reddi istenmektedir; 3 ncu, 4 ncu ve 5 ncu madde ve nihayet bu kanunun tümü reddedilmek suretiyle Türk vatandaşlarının hakları Parlâmento tarafından ortada bırakılacaktır, bu mâna çıkıyor. Bendeniz eğer yanılmıyorsam, büyük bir zühule düşmemişsem, mâna budur.

Arkadaşlar, biz Parlâmento olarak, Parlâmento kürsüsünden şunu ifade edemeyiz: «Efendim, Temyiz Mahkemesi bir tevhibi içtihat kararı çıkarmıştır, ikinci, üçüncü maddenin boşluğunu bu tevhibi içtihat kararı doldurmaktadır. Bu vaziyet iyidir. Biz Temyiz Mahkemesinin kararından daha iyi bir metin yapamadık veya yapamayız. Binaenaleyh, bu ilââhiri gitsin...

Muhterem arkadaşlar; hakikatleri kürsüden ifade etmekte fayda vardır. Dışarda haksız olarak bu kanunun Parlâmentoda mahsus sürünce mede bırakıldığı söyleniyor, bu ithamın altına bizi sokuyorlar ve 5 Yıllık Plânın 429 ncu sayfasında da bu kanunun çıkarılması emrediliyor. Bu Yüce Meclis bu plânı kabul etmiş, bu Yüce Meclise niyabeten iş gören Hükümet, plâna uygun kanunu getirmiş. Biz şimdi teker teker maddelerini birbuçuk sene sürükledikten sonra reddetmek vaziyetine geliyoruz. Bu, halkla Parlâmentoyu karşı karşıya bırakacak bir hâdisedir. Biz bu-

rada kendi başımıza otururken bâzı şeyleri her halde tamamiyle fark ediyor değiliz.

Bakınız, plân bir defa şunu tesbit ediyor: Türkiye'de resmî plânlama neşriyatına göre senede 400 000 ünite konuta ihtiyaç vardır. Biz bunun ancak 110 000 ünitesini yılda yapıyoruz. Geri kalan 260 000 ünite konut açığı var ve plân bunun, önümüzdekine 5 sene sonra, ne de 10 sene sonra kapatılamıyacağımı kabul etmiş durumdadır. Bunun için de bu Kira Kanununun gelmesini emrediyor... Şöyle diyor: Sayfa 436 : «Konut yapımı bugünkü gibi gider, lüks konuta önem verilirse kira problemi çözülmez. Ancak kanuni zorlamalarla görünüşte bir kira kararlılığı sağlanabilir. Oysa kira meselesi esas olarak düşük kiralı halk konutu yapmak suretiyle çözülebilir. Kira politikasının esasları şunlardır :

A) Halk konutu yapımına ayrılacak yatırımla düşük maliyetli düşük kiralı konut yapımını artırmak.

B) Lüks konut yapımını kısıt tedbirleri almak.

C) Uzun sürede - tekrar ısrar ediyorum üzerinde - uzun süre de plânın konut hedeflerinin gerçekleşmesi ile mâkul ölçüler içerisinde halledilecek olan kira meselesinin yasalarla düzenlenmesi gereken bir süre için kiracıyı ve mülk sahibini konut politikasının hedeflerine uygun olarak koruyacak bir kira politikası uygulanacaktır. Bu arada kira değerlendirme ölçüleri yeniden tesbit edilecek, eski ve yeni konutlar için aynı kira değerlendirme ölçüleri uygulanacak ve yeni konutlarda kiradan yerleşme izniyle birlikte tesbit ve ilânı sağlanacaktır. Kira sözleşmelerinin...»

BAŞKAN — Sayın Ülker, bâzı mefhumların tarifini tadadedden ikinci maddeye inhisar ettiriniz. Bütün madde bundan ibarettir...

REŞİT ÜLKER (Devamla) — Evet Efendim... «Kira sözleşmelerinin yazılı olarak tanzimi sağlanacak ve sözleşmeler kontrol edilecektir.»

Şimdi muhterem arkadaşlarım, Türkiye'de nüfusun yüzde 64 ü ev sahibi, yüzde 36 sı kiracı. İstanbul'da % 38,59 u ev sahibi, % 58,24 kiracı ve böyle gidiyor. Büyük şehirlerde böyle bir vaziyet varken biz ve o vatandaşlar şu anda mahkeme kapılarında, avukat bürolarında kıvrır kıvrır kıvrırırken bu kanunun maddelerini teker teker reddetme yetkisine sahip olmadığımız ka-

naatindeyim. Şimdi Sayın Başkanım, şunu demek istiyorum : İkinci maddeyi bâzı arkadaşlarımız, bâzı teknik sebepler ileri sürerek, bunun haricinde olmak üzere bâzı teknik sebeplerle reddini ileri sürüyorlar. Böylece maddelerin teker teker reddi suretiyle bu kanunu işlemez bir hale getirilmesi, reddi neticesine varılmasının tamamen aleyhindeyim. Doğru değildir. Meclisimiz böyle bir karara iştirak ederse zannederim yanlış yapmış olur.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arat.

Komisyon takdimen söz istediniz mi? Söz istediğiniz zaman lütfen işaret ediniz, başınızla işaret etmeyiniz.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA UYAR (İzmir) — Duymadım, Reis Bey, hayır dedim.

BURHAN ARAT (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, Sayın Ülker arkadaşımın «halkın ve milletin hakları bu maddelerin birer birer reddi suretiyle ortada bırakılıyor, buna hakkımız yoktur» yolundaki beyantı bendenizi tekrar söz alıp huzurunuzu işgal etmek mecburiyetinde bıraktı. Filhakika, sayın arkadaşımızın bu iddiası asla ve kat'a varit değildir ve Mecliste birinci maddeyi reddetmek suretiyle katiyen hakları ortada bırakmak gibi bir yola değil, bilâkis hakları korumak ve aslında irca etmek, mâkul hadde, adalete, eşitliğe, bilhassa Anayasamızın öngördüğü sosyal adalete irca etme yoluna girmiş bulunmaktadır. Şimdi bunları arz edeceğim ve mecburum. Çünkü arkadaşım böyle konuşular...

Şimdi arkadaşlar; bu kanunun mahiyetini evvelâ anıyalım. Plân bütün vatandaşların konut ihtiyaçlarının sağlanmasını öngörmüştür; tamam!. Bunu biz de istiyoruz ve Yüksek Meclisin içinde bunu arzu etmiyen bir tek sayın milletvekilinin bulunabileceğini tasavvur bile etmiyorum. Ama şu kiralarn tesbiti ve sınırlandırılması yolundaki kanunla vatandaşların konut ihtiyaçlarının sağlanması arasında hiç, ama hiçbir münasebet yoktur.. Bu, Kira Kanunudur sayın arkadaşlarım... Konut temini kanunu değildir. Ve kiralarn dondurulmak istenen bu gayrimenkuller vatandaşların özel mallarıdır.

Tüzel kişiliklerin de yine özel sınıfa giren mallarındandır. Yani eski tâbiriyle emlakî hâssalarındır. Onların kiralarını tesbit ediyor, onların kiralarını düzenliyor.

Şimdi hakları ortada bırakmıyacağız, bu tedbiri alacağız. Yani, biraz evvelki, konuşmamda mufassalan arz ettiğim gibi, şu Millî Korunma Kanununun tatbikatında görüldüğü veçhile - yine biraz evvelki, misalimi alayım : 300 lirada dondurulmuş olan kirayı almıyacak, onun yerine 3 000 lira kira alacak, 300 lirasını Gelir Vergisinde gösterecek, çünkü alt tarafı yasaktır, 2 700 lirayı zimmetine geçirecek, Gelir Vergisinin dışında kalacak ve bu suretle Devlet en azından, ısrarla iddia ediyorum, en azından senede 250 milyon lira Gelir Vergisinden zarar edecek. Ve sonra bu Gelir Vergisi bu binaların sahibinden kolayca alınması mümkünken ve bunda sosyal adalet, vergi adaleti mevcutken açık kalan bu 250 milyonu, evi, barkı hattâ Sayın Reşit Ülker arkadaşına ithaf ediyorum geçekondusu, başında takkesi bile olmıyan adama yükliyeceğimiz Vasıtah Vergi suretiyle ondan almaya çalışacağız. Ve gayrimenkul sahibi ayda 2 700 lira açıktan alıp vergi vermezken, onun verdiği açığı fakir, fukaradan alıp kapatmaya çalışacağız. Bu mu bizim ortaya koyduğumuz hak!

Yüksek Meclis, 1 ne maddeyi tayyetmekle işte bu hakkın ortada kalmasını önlemiş ve Beytülmalî bu taarruzdan vikaye etmiştir ve işte bu maddeyi tayyetmekle Anayasasının öngörmüş olduğu sosyal adaleti sağlamış bulunmaktadır. Bundan sonraki maddeleri tayyetmekle de sosyal adaleti sağlıyacaktır.

Şimdi mevzuları karıştırır da bu Kira Kanununu biz tutar, bütün vatandaşların konutlarını sağlama kanunu diye buraya sunmaya kalkarsak o zaman herşey gider... Ama meseleleri aslına ırea eder ve rayına oturtabilirsek gerçekler ortaya çıkmış olur. Ben biraz evvel arz ettiğim gerekçe dolayısıyla Anayasanın öngörmüş olduğu sosyal adaleti sağlamak dolayısıyla birinci maddenin ve diğer maddelerin tayyını istiyorum ve Yüksek Meclisten buna iltifat etmelerini rica ediyorum. Çünkü birinci maddenin tayyı suretiyle Yüksek Meclisin bu konudaki eğilimi meydana çıkmıştır. Bundan sonraki maddeler-

le burada müzakerede bulunmak beyhude vakit ziyandan başka birşey değildir. Çünkü tayyettiği birinci madde bu kanunun kira mevzularının bu kanuna tabi olacağına dair olan maddedir. Yani belediye sınırları içindeki binaların bu kanun hükümlerine tabi olacağına dair olan maddedir. Bunu tayyettiğimize göre bu tedbirleri sıralayıp tedvin etmekte esasen fayda kalmıyor. Ama komisyonunuzun bunda ısrar hakkıdır.. Bu ısrar hakkını kullandığı için müzakere devam edip gidiyor. Fakat tekrar ediyorum ve Reşit Ülker arkadaşından da tekrar rica ediyorum, ortada bırakılmış bir hak yoktur.

Hem dikkat buyurun, bu kanunun Ana-Anayasaya aykırı olduğunu Anayasa Mahkemesi hükmen tevsik etmiştir.

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Hepsini değil.

BURHAN ARAT (Devamla) — Bu şimdi tedvin ettiğimiz kısımları, muayyen maddelerinin Anayasaya aykırı olduğunu tedvin etmiştir, hüküm altına almıştır. Açıkta kalan bu kısım için bu tedbirleri öngörüyor. Şimdi konuştuğumuz madde, Anayasaya aykırıdır, diye ortadan kalkmış da vatandaşın kira ile ilgili haklarını koruyacak kanun kalmamış mıdır, Sayın Ülker ortada? Nerede Borçlar Kanunu? Yok mu Borçlar Kanunu, yok mu İera İflâs Kanunu, yok mu, hattâ Anayasa? Bütün bunlar varken nasıl olur da Borçlar Kanununda kira ile ilgili fasıllar, bentler, maddeler varken vatandaşların hakkı ortada kalmış diyebiliriz? Hüküm var arkadaşlarım, Kanun var arkadaşlarım.. Tabii olan kanun var. Bundan gayrileri, gayritabiîdir. Bu kanun, tekrar ediyorum, Anayasanın öngördüğü, Sosyal Adalet prensiplerine, ve taşıdığı mülkiyet hakkının kutsiyetine mugayirdir.

Bu hususu tekrar belirtmek mecburiyetinde kaldım ve sizlerin vaktini işgal ettiğim için özür dilerim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Bir kifayet önergesi vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır, kifayeti arz ve teklif ederim.

Nevşehir

Ramazan Demirsoy

BAŞKAN — Kifayet alchinde mi Sayın Halil Özmen? Buyurun efendim. Açık oylamaya oylarını kullanmayan arkadaşlar lütfen oylarını kullansınlar.

HALİL ÖZMEN (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlar, mühim bir memleket vazifesiyle karşı - karşıyayız. Reçit Ülker arkadaşımızın söylediği gibi, Parlâmentoyla halkı karşı - karşıya bırakırız.

Bu itibarla müsaade buyurun, bu maddeyi enine boyuna tartışalım, hakikatler meydana çıksın. Şayet serbest bırakırsanız Yüce Heyetinizin kararına hepimiz boyun eğerez. Ama ondan sonra da yine buna bir intizam ve nizam vermeye mecburuz arkadaşlar. Bu, kiradır. Geçen defa Anayasa Mahkemesinin iki maddeyi iptal etmesiyle Türkiye'de birçok yerlerde kiralar birdenbire fırlamıştır. Bu mal sahiplerinin lehine, kiracıların tamamen aleyhine olmuştur ve dinlememiştir birçokları arkadaşlar derhal 200 lirayı 300 laraya çıkartmışlar. Bu itibarla çok büyük bir memleket vazifesi ile karşıya - karşıyayız.

Şimdi şunu da arz edeyim Yüce Heyetinize bu iki maddenin Anayasa Mahkememiz tarafından iptalinden sonra Meclis Başkanlığına ve Komisyona Türkiye'nin her tarafından binlerce ve binlerce mektup ve telgraflar gelmiştir arkadaşlar. Nasıl olur da birden bire, Sayın Burhan Arat arkadaşımızın buyurduğu gibi, bu mesele kapanmıştır, Yüce Meclis bunu tayyetmiştir diyebiliriz. Görüşürüz, memleket menfaati nerede ise oraya eğiliriz. Bu kadar mühim bir meselenin karşısındayız ki, hepimiz bunu benden daha iyi bilirsiniz. Onun için müsaade buyurun, biraz konuşalım arkadaşlar, özür dilerim.

BAŞKAN — Okunan kifayet önergesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Anlaşılmadı tekrar edeceğimiz. Önergeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, komisyonla beraber Sayın Bolak ve Sayın Mustafa Kaptan arkadaşlarımız söz istemişlerdir.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, biz Riyaset olarak bir açıklama yapmak mecburiyetindeyiz.

Sayın Arat arkadaşımız konuşmasında, «Komisyon ısrar hakkını kullanıyor» diye bir tâbir kullandı. Komisyon ısrar hakkını kullanmıyor. Komisyon Heyeti Umumiyenizece nazarı dikkate alınması kabul edilen bir önergeden sonra ancak ısrar hakkını kullanabilir. Şimdi sadece bu önergeye iştirak etmiyor. Çünkü, verilmiş olan önergelerin hiçbirisi oylanmamıştır. Oylamp Heyeti Umumiyenizece kabul edildikten sonra komisyonun ısrar hakkı doğacaktır.

Şimdi söz sırası komisyonun, buyurunuz efendim.

MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Usul hakkında konuşmak istiyorum.

BAŞKAN — Sayın komisyon, lütfen biraz sonra konuşunuz.. Buyurunuz efendim.

MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Çok muhterem arkadaşlarım; öyle zannediyorum ki, bir karışıklığın içindeyiz. Yanlış anlamamışsam Sayın Bolak arkadaşım komisyonun birinci maddesinin tayyından sonra müzakereler bitmiş, kifayet kabul edilmişti, dedi ki; komisyonun ısrar hakkı üzerinde konuşmam mı dedi. Başkanlık konuşabilirsiniz dedi, ondansönce müzakereler yeniden başladı. Bu müzakereler sırasında bazı arkadaşlarımız ikinci madde üzerinde mâruzatta bulundu. Bazıları birinci maddenin esası hakkında mâruzatta bulundu. Eğer birinci madde hakkında konuşmalar yapıyorsa konuşulamaz, kifayet kabul edilmiştir, ancak bu usule mütaallik komisyonun ısrar hakkı olup olmadığı hakkında mâruzatta bulunulması icabeder. Yok, ikinci madde müzakere ediliyorsa bu sadece ısrarlara aittir. Binaenaleyh, usule munhasır bir maddeyi bahane ittihaz ederek kanunun tümü üzerinde müzakere açmak usule aykırıdır. Başkanlığı ikaz ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, bu maddenin metni üzerinde müzakereler bitmiş ve metinle ilgili olarak verilmiş olan önergeleri komisyon istediği için bütün önergeler komisyona verilmiştir. Komisyon bütün önergeleri tetkik ettikten sonra kendi metninde ısrar etmiştir. Bu kendi metninde ısrar etme tâbiri ile İctüzüğün 119 ncu maddesindeki komisyonun kabul edilmiş olan önergelere rağmen ısrar hakkının bulunması tamamen birbirinden ayrıdır.

Bu sebeple söz konusu komisyonun eski metni ipkızı hususundaki görüşü üzerinde cereyan etmiştir. Usul hakkındaki konuşmalardan ziyade Riyasetin tutumu ile ilgili olmak lâzımdır. Bir mebus diğer mebusun usüle aykırı konuşmasını tenkid konusu yapamaz.

Buyurunuz efendim, Sayın Komisyon, lütfen biraz çabuk olunuz.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ GİYASETTİN KARACA (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, mümkün mertebe konuşmamı ikinci maddenin sınırları içerisine hasretmeye gayret sarf edeceğim.

Arkadaşlarımız çok iyi takdir buyururlar ki, uzun zamandan beridir Yüksek Anayasa Mahkemesi 6570 sayılı Kanunun muayyen maddelerini iptal ettikten sonra bugünkü vasatta ve Türk toplumu içerisinde kiralyan ile kiracı arasında bir mücadele, bir münakaşa, bir geçimsizlik mevzuu ortaya çıkmıştır. Bunu kimimiz kiracı olarak, kimimiz de kiralyan olarak hepimiz biliyoruz. yaşıyoruz ve cemiyetin içinde de bu durumu bizzat seziyoruz. Kanuşmam hiçbir arkadaşşıma mahsusus değildir, hiçbir arkadaşımı hiçbir suretle bu konuşmamın içine de almak istemiyorum. Bu hususu da arkadaşlarımızın bizzat dikkati nazarlarına arz etmek isterim.

Cemiyet içerisinde kiracı ile kiralyan arasındaki mücadeleler, münakaşalar ve geçimsizlikler devam ederken Türkiye'nin ve Türk Milletinin bekası ve onuru varlığı üzerinde vefâne sahibi-salâhiyet ve söz sahibi bulunan Parlâmento hem hâkim hem de hâkimlik rolüne bürünmek suretiyle kanunun vermiş olduğu yetkileri kullanmak suretiyle kiracı ile kiralyan arasındaki normal münasebetleri bir düzen içerisinde, bir kanun ve nizam içerisinde ayarlamak üzere bir kanun çıkarmak zorunluluğundadır. Bu sebebledir ki, gerek müzakeresi yapılan kanunun tümü gerekse ikinci maddede komisyonun getirdiği ve komisyonun tedvin ettiği bir kanun olmayıp Hükümetin getirmiş olduğu bir kanun tasarısının bizatihi kendisidir. Hal böyle olduğuna göre, şüphesiz ki, burada konuşan hatip arkadaşlarımızın bir kısmı kiracının, bir kısmı da kiralyanın içinde bulunduğu durumları nazarı itibara almak suretiyle bu kanunu bugünkü bünyemize ve halkın ihtiyaçlarına daha uygun bir şekilde çıkarılmasını sağlamak bakımından münakaşalar ve müzakerelerimiz devam etmek-

tedir. Her halükârda netice şuna müncer olmaktadır ki, bu memlekette mâsum ve mazlum vatandaşlar ev sahiplerinin çok zaman hışmına, onların taarruzuna, onların gayrikanuni davranışları karşısında müşkül bir duruma girmişlerdi.

BAŞKAN — Sayın Karaca...

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ GİYASETTİN KARACA (Devamla) — Estağfurullah.

BAŞKAN — İfadenizde ikinci maddede bazı mefhumların tarifi yapılmıştır. Bu tarifi yapılması lüzumulu mudur, değil midir? Metin bu şekliyle kalsın mı, tayyedilsin mi? Mütalâanızı buraya inhisar ettiriniz.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ GİYASETTİN KARACA (Devamla) — Oraya geleceğim. Teşekkür ederim.

Şimdi bu durum karşısında kanunun ve kanunun ehemmiyeti nazarı itibara alınırsa Yüce Meclise ve bu Yüce Meclis içerisinde konuşan arkadaşlarımıza ve takrir veren arkadaşlarımıza düzen vazife hence şu olmalıdır :

Bu kanunun ikinci maddesinin tamamen tayyı gerekir. Niçin tayyı gerekir? Peki bu maddenin tamamen tayyı gerekirse yerine nasıl bir maddenin ikame edilmesi lâzımgelir? Komisyon hangi teklifin ışığı altında ikinci maddeyi yeniden tedvin edecektir? Bir ışık tutulacak, bir yön gösterilecek Komisyon da ya bu teklifi olduğu gibi benimsiyecek veyahut da yeniden ikinci maddeyi tedvin etmek suretiyle gelecektir. Mücerret hiçbir teklif ileri sürmeden, ikinci maddenin tayyı gerekir» şeklinde bir konuşma veyahut da teklifin oylanması ve oylanmanın müspet irca edilmiş olması hem komisyonun vezifesini güçleştirir hem de cemiyetin ihtivaet olan böve bir kanun çıkmasına sureti katiyede mâni olur.

Saniyen, muhterem arkadaşlarıma arz etmek isterim ki, bu kanunun ikinci maddesi bina kırıları hakkındaki kanunun, tâbiri caizse, anahtarı mahiyetindedir. Bu bir anahtardır. Bu anahtarlarla bu kanunun bütün maddelerini çözeceğiz ve nemalandıracağız, tatbik edeceğiz ve ışık tutacağız. Bunda elverişli saha ne demek, konut ne demektir? Kanunun bütün maddelerine geçen bu terimlerin, tâbirlerin mânası hukukan ve teknik bakımdan tam mânasıyla kıymetlendirilmiş ve değerlendirilmiştir. Bu ba-

kimden bunların çıkarılmasında isabet yoktur. Her hangi bir tâbirin yersiz kullanıldığı veya kanunun maksadı ve aslı izah edilirse o takdirde bunun yerine daha elverişli ve lüzumlu bir kelimenin de kullanılmasını arkadaşlarımız teklif ederlerse şüphesiz ki, Komisyonunuz da bunu gayet normal ve müsamaha ile karşılayacaktır.

Salisen; bir arkadaşımız, meselâ, «elverişlilik tâbiri ne demektir, bundan ne anlaşılıyor?» dediler.

Muhterem arkadaşlarım, bu terimden maksat iskân raporu verilmiş, iskân raporuna elverişli bir konut demektir, bu anlamı taşımaktadır.

Bir başka arkadaşımız da dediler ki, esasen böyle bir kanunun çıkarılmasına lüzum yok. Veya bu kanun geç çıkarılmış olsa dahi her hangi bir boşluk mevzu bahis değildir. Çünkü ortada Borçlar Kanunu vardır. Arkadaşıma şunu hatırlatmak isterim: Acaba 6570 sayılı Kanun çıkarıldığı zaman Türkiye'de Borçlar Kanunu yokmu idi? Borçlar Kanunu o zaman meriyette değil mi idi? Bu arkadaşına tekrar hatırlatmak isterim ki, Borçlar Kanununun tatbik tarzı tatbikatı ve tatbikte elde edilecek neticeleri bugünkü Türkiyemizde kiracı ile kiralyan arasındaki münasebetleri zaman içinde halletmeye müsaıdolmadığı için bizim Komisyon adına Yüce Meclisten istirhamımız bu maddenin tayyî yerine bu madde içinde beğenilmeyen terimlerin yerine yeni terimlerin teklif olarak bildirmesini saygı ile arz ederim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Bolak.

AHMET AYDIN BOLAK (Balıkesir) — Daha evvel verilen muhtelif takrirler üzerine Komisyonca geri alınan ikinci maddenin metni üzerinde Komisyon ısrarcı olmaktadır. Şimdi Sayın Gıyasettin Karaca'nın sözlerinden anladığımızı göre, Geçici Komisyonunuz bu maddeyi kanun tasarısının kilit - anahtar maddesi olarak kabul etmekte ve bu madde tayyedildiği takdirde bakiye hükümlerinin çalışmaz hale geleceği düşüncesini sarahaten ifade etmektedir. Gerçekten, tasarı bu maddenin vücudu kaydıyla mevcul olması şartıyla hazırlanmış ve bu madde tayyedildiği takdirde diğer maddeleri anlamak dahi mümkün değildir. Bendenizin maruzatım, daha evvel de bu maddenin müzakeresi esnasın-

da olmuştu, ben bu tarzda yazılan kanunların aleyhinde olduğum için yalnız bu maddeye değil, bu maddeye göre kaleme alınmış mütaakip maddelere de muarız olduğumu daha evvel arz etmiştim. Onun için yine daha evvel ifade ettiğim fikirlerin mihrakı etrafında bu maddedeki ısrarındaki hataya temas etmek istiyorum:

Kanun, Kira Kanunudur. Yani geniş ölçüde vatandaş ilgilendiren kanundur. Bu kanun geniş ölçüde belediye hudutları içinde yaşayan vatandaş kütlesi bir tarafını teşkil etmektedir. Ya mal sahibi ya kiracı olarak. Nadir sayıda vatandaş veya kendisine hüküm tertibedilmeyecek sayıda az vatandaş, bizzatibi kendi evinde kendisi ikamet etmektedir. Geniş ölçüde kiracı ve mal sahibi münasebeti büyük şehirlerimize ve küçük şehirlerimize doğru yayıldıkça cereyan etmektedir. O sebeple kanunun, tatbik sahasını geniş bir vatandaş sayısına irca etmek mümkündür. Veya bunu ifade ettiğim zaman aksini söylememek mümkündür.

Böyle bir kanun nasıl olmalıdır? Böyle bir kanun kendilerine tatbik edilecek kişilerin rahatça okuyup anlayabileceği ve rahatça hüküm istihraedip tatbikata tevessül edebilecekleri bir kanun olmalıdır. Şimdi bu kanunun yazılışında vazın kanun düşünmektedir ki, herkes itibari metrekare arsa bedeli denildiği zaman, imar mevzuatını biliyor ve binaenaleyh kanunu eline aldığı zaman itibari metrekare arsa bedelini anlayabilir, tarifî olan Arsa Takdir Komisyonunca konutların bulunduğu mahaller için tâyin ve tesbit olunan metrekare değerinin, arsanın metrekare yüzölçümünü ile çarpımından elde edilecek miktarın inşaat sahası toplamına bölünmesi suretiyle bulunacağını da rahatça anlar. Bu bir.

Ve yine herkes bilir ki, bir defa konutun cinsi, (tam kâgir, yarı kâgir, ahşap)... Bunları bilir ve ondan sonra bünyelerine giren sabit ve müşterek unsurlara göre bulunacak ortalama metrekare inşaat bedeli ile mevcut bulunan değişik imalât, inşaat ve tesisata ait ortalama metrekare tashih unsurlarının bedelleri toplamından teşekkül eder, tarifini rahatça anlar ve kanunu eline alarak mal sahibine gider, sen benden 300 lira kira istiyorsun ama, bu kanunun bu tarifine göre 250 lira istemem lâzım, fazla istiyorsun, der. İht-

lâf tahaddüs eder aralarında ve onun üzerine kanunun üçüncü maddesine göre mahkemeye giderler, hâkim takdir eder. Şimdi bunu böylece farz etmek iki şeye aykırıdır. Birincisi; ta kadim hukuktan beri kanunların sarîh kısa ve objektif hükümler mecmuası demek olduğu kaidesine aykırıdır, bu tarz yazış. Çünkü kanun vatandaş için yapılır, kanun mutlu bir azınlık için yani bunu okuduğu zaman anlayabilecek kişiler için yapılmaz, buna aykırıdır.

İki, hukuk tatbikatına ve parlâmentoların kanun zevkine aykırıdır. Neden aykırıdır? Ne yapmak istiyorsunuz, bütün bunlarla, bu gürültülü sözlerle? Türkiye'de âme menfaati düşündüğünüz kira aktinin teessüsüne müdahale etmek istiyorsunuz. Türkiye geri kalmış bir ülke, harb sonrası geçirmiş memleketlerin içinde harbe girmediği halde yatırımları az olan, büyük şehirleri teşekkül eden bir ülke; bu ülkede ben mal sahibi ile kiracı arasında hususi hukukun bir akit tipi olan kira aktine intizamı âme mülâhazası ile müdahale ediyorum. Mademki, haklar kamu düzeni için kullanılır, kamu yararına kullanılır bu yarar bu akde müdahaleye hak veriyor. Bunun için uzatıyorsunuz elimizi ve elinizi bunun için uzatırken neyi düşünüyorsunuz? Taraflar arasındaki münasebetin kamu düzenini sarsıyacak şekilde kurulmasını düşünüyorsunuz. Yoksa bu kanunu böyle yazdınız diye tarafların mahkemelere gitmesini düşünüyorsunuz.

Bütün şimdi bu maksatla hazırladığımız kanun vatandaş (A) ile vatandaş (B) arasındaki akdi, münasebeti şu ölçüler içinde cereyan etsin diye hazırladığımız tasarı, biraz evvel sayın komisyonun insafına ve müsamahasına sığınarak ifade ettim, 22 - 23 madde, ayrıca buna göre yönetmelikler olacak, arsa takdir komisyonları kurulacak, onlar ilân edilecek, zaman zaman değişiklikler yapılacak... Büyük bir mekanizma, İmar ve İskân Bakanlığı bir taraftan, Bayındırlık Bakanlığı bir taraftan çalışacak idari klâvalar doğacak, hususi hukuk münasebetlerinde ihtilâflar doğacak, bunların hepsine (A) ile (B) arasındaki akdi münasebetinin mâkul ölçüler içinde kamu yararını ve düzenini ihlâl etmeyecek bir ölçü-

de tâyini değil mi? Açınız tevhibi içtihat kararını Yüksek Yargıtayın 6570 sayılı Kanunu halen meriyette mi? Bunun hilâfına bir münakaşa mümkün mü? Meriyette. Ne Sayın Reşit Ülker'in, ne Sayın Arat'ın dediği gibi bu kanunun birinci maddesini reddetmekle Türkiye'de serbest kira rejimini ihdas etmek mümkün değildir. Türkiye'de halen 6570 sayılı Kanun meriyette ve bu kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş iki hükmünün yerini Türk hukuk tatbikatçısının en yüksek merci olan Yargıtay gayet güzel, mükemmel hükümlerle doldürmüş bulunmaktadır. Yargıtayın tevhibi içtihat kararına bakıyorum. Uzun bir münakaşasından sonra işin, neticede diyor. Neticede, inanır mısınız, belki görmiyen arkadaşlarım vardır, şimdi şu müzakeresini yaptığımız ikinci maddenin satır olarak, kelime olarak ve harf olarak yarısı miktarında. Ama neyi temin ediyor bize? Bütün Türk Vatandaşlarının kamu yararı düşüncesiyle müdahale ettiğiniz kira akti münasebetlerini ne suretle tanzim edebileceğinizi gayet objektif esaslarla, ilmi esaslarla ve sizin de bu kanunda düşündüğünüz gibi, ihtilâf halinde mahkemeye girer, hâkimin takdirine, ehli hukufun takdirine terk etmek suretiyle hallediyor. Hattâ Yargıtay rayiç bedelin takdirinde daha ileri bir tatbikat imkân bırakıyor ve diyor ki, «bir yerde iki kişi arasında o kişilerin o akti tesis etmek için içinde buldukları subjektif hallerle tesis etmiş oldukları yüksek kira bedeli diğer, vatandaşın hukukuna müessir olmaz.» Binaenaleyh, siz bir kaprisle mutlaka ben Yenişehir'in köşebaşında bir eezahane açacağım diye 10 bin lira ayda kire bedeli vermişseniz, diyor Yargıtay, yanınızda komşunuz Ahmet Efendinin de mülkünü rayiç 10 bin liradır diye 10 bin liraya kiraya vermesine hak vermez veya Ahmet Efendinin kendisinin böyle bir talebinin mahkeme tarafından ve hâkim tarafından siyanetine esas olmaz. Böylece Türk hukuk tatbikatçısı, Türk vâzu kanununun çok müdil, anlaşılması güç bir üslûpla varmak istediği neticeyi temin etmiş oluyor.

Şimdi Türk hukuk tatbikatçısının noksan bırakmaya mecbur olduğu hususlar var. Bu hususları ikmal etmek mümkün müdür? Mümkün. Fırsat ne? Bu kanun tasarısının gelmiş olması.

Biraz evvel Sayın Komisyonun bu madde dolayısıyla müsamahanıza sınırlanarak ifade etmek istediği ve Sayın Uyar'ın da temas buyurdıkları husus şu: Bunu da şimdi sarıh olarak ifade etmek istiyorum. Maksat, bu kanun tasarısının kanunlaşması ise ve maksat Türkiye'de yaşayan kişilerin hususi hukuk münasebetlerinden olan kira akdinin belediye hudutları içindeki inşasında Türk kamu düzeninin müdahalesini temin ise lütfen böyle bir güç yola gitmeyiniz. Buradaki tâbirlerde ısrarcı olmayınız. Buradaki tâbirlerde ısrarcı olmanızı mihrakından hareketle kurduğunuz mütaakıp müddetlerde de ısrarcı olmayınız. Hattâ mümkün ise tevhibi içtihadat atf suretiyle ikinci maddeden itibaren çok basit bir kanunu anlaşılması gayet kolay bir kanunu ve bendenizi mazur görün, âmiyane bir tâbirle ifademizi mazur görün, bu kanun köprü üzerinde satıldığı zaman bunu 25 kuruşa alan her vatandaşın rahatça anlayabileceği ve çok şükür Türkiye Büyük Millet Meclisi benim de anlayabileceğim bir kanunu yapmış diyebileceği bir kanun olsun. Buna lütfedin, hazırlayınız. Yoksa ne kiralari başıboş serbest bırakınız, ne mal sahiplerini oldum olasıya tazyik ediniz ve onları kaçakçılığa sevk ediniz... Bunun münakaşasını yapmak istemiyorum. Esasen bu münakaşayı yapmak mevsimsiz, icapsız bir münakaşaya ama lütfediniz, varmak istediğiniz yola en kısa yoldan varınız.

BAŞKAN — Sayın Mustafa Kaptan?... («Yok» sesleri)

Sayın Çanga?..

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Ben Sayın Burhan Arat arkadaşımın takririni aleyhinde konuşacağım. Takririn sırası geldiği zaman söz alacağım. Mâruzatım madde ile alakalı değil.

BAŞKAN — Şimdi lütfen beyanda bulununuz. Takririni gayet kısa ve açıktır. Bu maddenin metinden tayyını istihdaf ediyor. Buyurun konuşun.

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Muhterem arkadaşlar; yeni Anayasamız ve Anayasa Mahkemesinin kararı muvacehesinde her şeyden evvel yeni bir kira kanununa ihtiyaç vardır mıdır, yok mudur? Bunu Parlâmento olarak Meclis olarak tesbit etmemizde fayda vardır.

Anayasa Mahkemesi 6570 sayılı Kanunun

bâzi maddelerini iptal etmiş ve dolayısıyla 6570 sayılı Kanunun ana hükümleri bugün tatbik edilemez hale gelmiştir. Bu boşluğu doldurmak için Temyiz Mahkemesi Umumi Heyeti bir içtihat kararı çıkarmış ve şimdi yeni bir kanun çıkana kadar bu mevzuat muvacehesinde bu tatbikat yürütülüp gitmektedir.

Sayın Burhan Arat arkadaşım, Anayasa Mahkemesinin kararının sosyal adalete uygun olduğunu burada yapmış olduğu konuşmalarla açıkça izah etti. Benim de şahsi kanaatim Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararı belki 6570 sayılı Kanunun bâzi hükümlerinin iptalini gerektiren maddeleri Anayasaya aykırı olabilir ama, bir sosyal adaleti gerçekleştiren bir karar değildir. Nitelikim arkadaşımın bu anlayışına itibar etmek lâzımgelirse Temyiz Mahkemesinin Umumi Heyetin bu boşluğu bir içtihat kararıyle doldurmaması gerekirdi ve denilebilir ki Yargıtayın umumi heyetinin bu kararı da Anayasaya aykırı telâkki edilebilir. Bu itibarla Yeni Anayasamızın kararı ve kalkınma plânı bize yeni bir kira kanununun yapılmasına lüzum hissettirmiştir. Bu itibarla Burhan Arat arkadaşımın düşünüşüyle hareket edersek; her madde buraya geldiğinde ille bu maddenin metinden tayyını gerektiren bir karar alırsak kanun kendiliğinden ortadan kalkar. Arkadaşlarımdan istirhamım; Hakikaten Anayasa Mahkemesinin kararı, Temyiz Umumi Heyetinin kararı, toplumumuzda birtakım çelişmezliklere, birtakım hoşnutsuzluklara sebebiyet vermektedir.

Bu itibarla temennim. Arkadaşlarımızın bu takririne iltifat etmemek ve hattâ komisyonlardan rica ediyorum, şurada, su topluluk huzurunda adedimiz de belli, her hangi bir şeye yol açmamak için bu kanunun müzakeresini şu anda kesmeye fırsat versin, yeni baştan alınlar, tetkik etsinler, o yola gidelim. Aksi halde her maddenin tayyını bu boşluğu dolduracak ve dâvayı kökünden halledecek bir darum hâsıl etmiyecektir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Aliçanoğlu.

MAHMUT ALIÇANOĞLU (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, mevzuumuzun esası Kira Kanununun ikinci maddesini reddi veya ademi reddi. Tasarıda görüyoruz ki, ikinci madde kanunun tatbik şeklini ve tatbik edile-

cek mevzuatı göstermektedir ki en mühim maddelerden biridir, kanaatimce böyle. Bu maddenin reddi halinde kanunun tatbikatında aksıyacağı kanaatindeyim.

Şimdi arkadaşlarımızın bir kısmı tevhidî içtihat kararından bahisle bu maddenin kanun-tasarısında yerinin olmadığını ileri sürmektedirler. Filhakika tevhidî içtihat kararı vardır. Bu karar ne sebeple ve ne zaman çıkmıştır? Bendeniz de bunun üzerinde durmak istiyorum.

Görüyoruz ki bir kira kanun teklifi yapılmıştır. Demek oluyor ki bir ihtiyaç vardır. Anayasa Mahkemesi 6570 sayılı Kanunun bazı maddelerini tadil ettiği zaman kanunda ve kanunun tatbikatında bir boşluk husule gelmiştir. Bu boşluk doldurulamamış. Sebep? Meclise gelmiş olan bu kira kanununun kesinleşmesi hali uzamış. Bizzarure tatbikattaki aksaklıkların telifi beyan edilmesi için 18 . 11 . 1934 tarihinde tevhidî içtihat kararı çıkarılmış. Bu kararın çıkarılmasında, karar tetkik edildiği zaman görülür ki, yegâne mesnedi Medeni Kanununun 1 nci maddesine atf yapmaktır. Medeni Kanunumuz ne der? Hüküm vermek zaruretinde bulunduğu zaman mahkeme veya hâkim, kanunda sarahat olmadığı ahvalde, örf ve adete; örf ve adet yoksa kendisi kanun vâzını imiş gibi karar verir. Şimdi 6570 sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptalinden sonra kanundaki boşluğun ve tatbikattaki ihtilâfların halli yeni bir kanunu kısa zamanda çıkarmak suretiyle telâfi edilmek lâzımgelirdi. Bunu Meclisimiz yapamamış maalesef... Tatbikattaki ihtilâflar da devam edeceğine göre, bu defa tevhidî içtihat yoluna gidilmiş. Hangi sebebe dayanarak, hangi salâhiyete dayanarak? Medeni Kanunun birinci maddesindeki tevhidî içtihat kararının (D) fıkrasından okuyorum ayrıca... Demektedir ki: «Anayasa Mahkemesi kararıyla 6570 sayılı Kanununda bir boşluk meydana geldiğinden Medeni Kanunun birinci maddesi uyarınca hâkimin kendisi yasa koyucusu olsaydı bu olaya dair nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre işi çözmesi gerekir, buna göre de yeni döneme ait kira parasının mahkemece tâyin edilmesi lâzımdır, diyor. Demek ki, tevhidî içtihadın ısdarına sebep, Medeni Kanunun birinci maddesinden aldığı salâhiyettir,

Şimdi, arkadaşlarımızın bazılarının yaptıkları konuşmalardan anladığıma göre, yanılmış olmuyorsam, elimizdeki bu tevhidî içtihat kararına göre bu hali devam ettirmek bence hatalı olur. Tasarı bugün bir zaruretin ifadesi olarak Meclise getirilmiştir, biran evvel çıkarılması ve bu suretle vatandaşın ihtilâfına derman olmak lâzımgelir. Hal böyle olduğuna göre ikinci maddede tamamen tatbikata da dayandığı için, tatbikat şeklini gösterdiği için, bu maddenin reddedilmesi, bu takdirde yeni çıkacak olan veya çıkması melhuz olan kanunu aksatacaktır. Bu yeni kanunu çıkardığımız takdirde ne olacaktır muhterem arkadaşlarım? Bu takdirde artık tevhidî içtihat Heyetinin, Genel Kurulunun Medeni Kanununun 1 nci maddesine atfen çıkardığı bu içtihat salâhiyetini bir tarafa bırakacağız, esas kanunu tatbik edeceğiz. Çünkü, o madde kanunda hüküm olmadığı ahvalde bu yolda hüküm verilir, salâhiyetine binaen tevhidî içtihat kararı çıkarılmıştır.

Binaenaleyh, ben ikinci maddenin kanunun esas ruhunu kapsayan bir madde olması itibariyle ve filhakika birinci maddenin kabulü henüz kesinleşmemiş olsa dahi bu kanunun kabulünde bu ikinci maddenin bulunması bir zaruret olduğu kanaatindeyim. Hürmetlerimle..

BAŞKAN — Bir kifayet önergesi vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Mesele aydınlanmıştır. Kifayet tavrının Umumi Heyete arzını rica ederim.

İstanbul
Zeki Zeren

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (İstanbul) — Kifayet aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, ikinci madde üzerinde yapılan konuşmalar istikametini değiştirmiştir. Bendenizin daha Meclis tatile girmeden evvel birinci madde ile alakalı olmaksızın ikinci maddenin tayyî hakkındaki teklifimin mânasını değişik şekilde arkadaşlarımız izah etmişlerdir. Bu anlayış içerisinde müzakerenin kifayetine karar verilirse mühim ve teknik olan bir konuda Heyeti Aliyenizin noksan bilgiye istinaden karar verme ihtimaliyle karşı karşıya kalması mümkündür. Bu itibarla arkadaşımızdan istirham ediyorum, tak-

ririni geri alsın. Ve yahut da bu kifayet takririnin reddini temin etsin arkadaşlarım.

BAŞKAN — Okunmuş olan kifayet önergesini oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Söz sırası Sayın Komisyondadır. Buyurun Sayın Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA UYAR (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, kanunlar sosyal zaruretlerin icabı olarak tedvin edilirler. Bu kanun da Türkiye'de sosyal bir zaruretin ifadesi olacaktır. O maksatla Hükümet tarafından getirilmiş ve müzakere edilmektedir. Yıllardan beri ev sahibi - kiracı münasebetlerini, çelişmelerini ve münakaşalarını, kavgalarını ortadan kaldıracak bir tasarıdır.

Sayın Ahmet Aydın Bolak arkadaşımızdan özür diliyerek bir hususu arz edeceğim: Ahmet Aydın Bolak arkadaşımız, komisyonun üyesidir ve hattâ sözcüsü idi. Birinci maddeyi, müzakeresini yapmakta olduğumuz ikinci maddeyi ve üçüncüyü aynen, Ahmet Aydın Bolak arkadaşımızın sözcülüğü zamanında kabul ettik. Dördüncü maddede bir teklifi kabul edilmediği için sözcülüğünden istifa etti. Bir başka arkadaş getirildi. Kanunun komisyondaki müzakeresindeki fikirlerinin bugün için değişmiş olmasını hayretle karşılamakla beraber, hiç şüphesiz parlâmentolar kanunları alelâde bir vatandaşın anlayacağı sadelikte ve üslûpta yapmalıdır, yapabilmelidir, maksadımız bu olmalıdır ama ne çare ki, tatbikat tamamen bunun aleyhindedir. Hepimiz, birçoğumuz hukuk mezunu, avukat ve hâkim olduğumuz halde kanunun bir maddesini başka başka istikametlerde anlarken bu şekildeki bir kanunun alelâde bir vatandaş tarafından anlaşılabilmesi lâzımgeldiğini samimî olarak iddia etmek tatbikatla çelişen bir ifadedir. Ve Ahmet Aydın Bolak arkadaşımız çelişmezlik içindedir kanaatindeyim. Evet kanunlar sade üslûpla yazılmalı, vatandaşların anlayacağı şekilde olmalıdır ama maalesef tatbikat bu şekilde değildir. Bununla beraber, ikinci madde tarifleri kapsayan bir madde olduğu için bu vatandaşlardan ziyade bu kanunu tatbik edecek hâkimlere, fen ehline, bilirkişilere, mühendislere, mimarlara hitabeden bir maddedir ve onların anlayacağı bir üslûptur.

Şimdi, bütün bunları bir tarafa bırakıp, maddeyi kanundan tayıyedelim. Arkadaşlar, bundan

evvel şu hususu tekrar müzakere değil de, bunun viedanımızda muhasebesini yapmak mecburiyetindeyiz. Bu kanun çıkacak mıdır, çıkmıyacak mıdır? Çıkması lâzım geldiği hakkında önce verdiğimiz karar vardır, maddelere geçtik birkaç maddesini de kabul ettik. Demek ki, çıkacaktır. Eğer arkadaşlardan bâzıları Yargıtayın son içtihadı Birleştirme Kararını vesile ittihaz ederek bu kanunun çıkmaması lâzımgeldiği kanısında iseler İctüzük gereğince tekrarı müzakere teklifinde bulunurlar, bu hususu teemmül edebiliriz. Ama maddelerine geçilmiş bir kanunun tümü üzerinde müzakere yapar gibi tümünün reddi eihetine gitmek, Parlâmentonun kanun yapma anlayışındaki ciddiyetle kabilitelef olmıyan bir harekettir, bir tutumdur sanırım. Tayıyettik. Yerine ne koyacağız? Nedir arkadaşlarımızın teklifleri? Komisyona yardımcı olacağız. Tamam, güzel, teşekkür ederiz. Ama nedir teklif? Daha evvel arz ettik. Bu madde bu kanunun anahtarıdır. Bu madde bu kanunun, tatbikatçılarına ışık tutan bir maddedir. Bu madde olmayınca kanunun tatbikinde güçlüklerle, daima çelişmelerle karşılaşırız.

Binaenaleyh, bu maddenin tedvininde zaruret vardır. İfade tarzı, tarifler noksan olabilir, Arkadaşlarımızdan rica ederim, insaf etsinler, bir teklif getirsinler, biz bu teklifi geri alalım, onu üzerinde tekrar fikir teati ve müzakere edelim. Fikir teatisinde bulunalım, bu mevzuda bir çalışma içerisine girelim. Tamamen tayıyedelim, ettik; biz alalım geriye. Nevi getireceğiz? Yine aynı getireceğiz. Karşımızda bir teklif yok. Onun için eğer samimî olarak bu kanunun çıkmasını arzu ediyorsak, ki, ediyoruz; Başbakanlık dosyasında yüzlerce telgraf vardır, yüzlerce telgraf ve mektup vardır, bu mevzuda da ıstıraplı dolayı. Arkadaşlar, üç beş kişinin arzusuna göre değil, bütün bir milleti ilgilendiren bir konuda kanun yapmakla meşgulüz. Bunu hafife alacak veya bunu dramatik hale getirecek vaziyetimiz yoktur. İnsafla elimizi viedanımıza koyalım. Bugün sosyal durumumuz böyle bir kanunun olmamasından dolayı sıkıntı içindedir, ıstırap içindedir. Bir keşmekeşlik vardır. Yüksek Yargıtay eksik olmasın. Kanun çıkıncaya kadar bu boşluğu dolduracak bir hüküm getirmiştir. Ama, bu devamlı değildir. Aslanan, bu kanunun tedvininde objektif kıstaslar getirilmesidir. Herdeki maddelerde, bu objektif kıstasları göre-

ceğiz. Objektif kıstaslarla, birbirine benzeyen, aynı vasıfta olan gayrimenkullerin kiralarnın bir olması temin edilecektir. Eğer her hâdisede, her hâkime, her mahkemenin tâyin edeceği ayrı ayrı bilirkişilere takdir hakkı verecek olursak kanun yapmanın birine vasfı olan objektiflik vasfından mahrum olur tatbikat. E şimdi Yüksek Yargıtayın kararı bu merkezdedir. Kararı bu merkezdedir, kira uyumsuzluklarında bedeli mahkeme takdir edecektir, bilirkişilerle diyor. O mahkeme başka türlü, bu mahkeme başka türlü, diğer bir mahkeme başka türlü tatbik edecektir. Mahkemelerin yanında bu durumu tatbikatçılara objektif bir kıstas, bir ölçü olmayacaktır. Olmayınca ihtilâf artacaktır.

Sayın Burhan Arat arkadaşımız bir noktada hiç değilse çelişmez halindedir. Bizim bu metin, diğer maddeleri tetkik edildiği takdirde görülecektir ki, vergi kaçakçılığını da önleyici hükümler getirmekteyiz. Ama boş bırakıldığı takdirde bu tamamen alıp yürüyecektir. Hükümetin de, Maliye'nin de zararına netice hâsil edecektir. Sonra Sayın Burhan Arat arkadaşımız bu kanunu Anayasa Mahkemesi ilga etmiştir diyor. Böyle bir şey yok, daha kanun çıkmadı ki, ilga edilsin. Anayasa Mahkemesi 6570 in ve 2 ve 3 ncü maddelerini, belediye encümenlerinin indii olan takdirlerini ortadan kaldırmıştır. Sonra arkadaşlar, bugün yalnız Türkiye'de değil bütün dünya milletlerinde hattâ konut problemini halletmiş olan Almanya'da dahi, İsviçre'de dahi yeni bir kira kanunları tedvin edilme cihetine gidilmektedir. Tamamen bu mevzu halledildikten sonra muhtelif yerlerde kanunlar ilga edilmek suretiyle bu kanun yürürlükten kaldırılmaya çalışılmaktadır. Almanya'da, İsviçre'de bugün yeni bir kira kanunu getirilmektedir. Kiralarda bir tavan tesbit edilmekte, ondan yukarı kira bedeli olmayacağı kanunla hüküm haline getirilmekte çalışılmaktadır. Fransa'da öyle. Bizim vaziyetimiz herhalde bunlardan ileri değil. Binaenaleyh, bu boşluğu dolduracak bu kanunu çıkarmak bizim için vazifedir, Meclis için bir vazife olmalıdır.

Arkadaşlardan istirham ediyoruz, rica ediyoruz, realiteyi görerek objektif kıstaslar getiren bu kanunun çıkmasına yardımcı olalım. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Tekinel.

İSMAİL HAKKI TEKİNEL (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, biraz evvel de arz ettiğim gibi, vermiş olduğum taktir üzerine müzakerenin istikameti değişmiştir. Ben prensip itibarıyla daima mevzu içinde kalmak isteyen bir arkadaşınızım. Bu itibarla bu konuşmaların ışığı altında yine mevzu içerisinde kalmak ve sadece bu istikamette konuşmak istiyorum. Diğer maddelere âtîf yapmak suretiyle cevap vermek mecburiyetinde kaldığım için özür dilerim.

Şimdi ortaya bir konu atıldı

Birinci madde tayıydıldı. İ. Hakkı Tekinel veya bir başka arkadaş bir taktir verdi, ikinci madde de tayıydılsin. Böylece kanunun çıkması önlensin ve Parlâmento da vazifesini yapmış bir Parlâmento durumuna düşsün.

Arkadaşlar, bu asla ve kata vârit değildir. Bu kanunun Meclise intikal ettirilmesi için ilk taktiri veren arkadaş bendenizim. Bu kanunun Hükümet tasarısının aksaklıklarını görmek suretiyle tatbik kabiliyeti olacak bir kanun halinde getirilmesi için samimî bir gayret sarf eden arkadaşlarımızdan bir tanesi de bendenizim.

BAŞKAN — Sayın Tekinel, sataşma dolayısıyla söz vermiş değilim. Sadece madde ile ilgili konuşunuz.

İSMAİL HAKKI TEKİNEL (Devamla) — Kanunla ilgili... Bu itibarla bu davranışların samimî ve gayrisamimî olup olmadığı hususu elbette ki, Meclis zabıtlarında mündemiçtir.

Şimdi Burhan Arat arkadaşımızın vermiş olduğu bir taktir kabul edildi ve birinci maddenin Büyük Meclisçe tayıy uygun görüldü. Arkadaşlar, bunun mânası kanunun reddi mânasına gelmez. Muhterem Reis Beyefendi de işaret ettiler. Komisyonun ısrar hakkı vardır. Komisyonla Meclislerarasında bir anlaşmazlık mevcuttur. Komisyonun tekrar düzenlediği madde Meclisçe beğenilmemiştir. Elbette ki, Komisyon Meclisin noktai nazarına yapılan tenkidlerin ışığına iltifat etmek zorundadır ve bu madde yeniden Meclisçe kabul edilecektir.

İkinci maddenin çıkış sebebi başkadır. Biz diğer maddelerle ilgili olduğu için, kira tesbitinin esaslarına taallük eden bir madde olduğu için, gerekçe ile bu maddenin çıkartılmasını teklif ettik. Gerçekten muhterem arkadaşlarımız;

ikinci madde tasarının üçüncü ve dördüncü maddesiyle alâkalıdır. Ama arkadaşlarımız der ki, «siz 2 nci maddenin tayyını kanunun çıkması için bir hareket olarak getirmektensiniz, bize bir ışık tutmadınız, yol göstermediniz.» Şimdi müsaade ederseniz, kendilerini Meclis zabıtlarıyla bunları tekzibetmek zorunda kalıyorum.

Muhterem arkadaşlarımız, biraz evvel işaret ettim, 2 nci madde 3 ve 4 ncü maddelerle ilgili dedim. Vermiş olduğumuz takrirler yine Komisyonun elindedir, 3 ncü maddenin 2 nci maddeyle ve 4 ncü maddenin 2 nci maddeyle olan irtibatını belirtmek suretiyle değiştirilmesi için iki takrir verilmiştir. Bu takrirlerin emek sarf edilmek, hukukçularla istişare edilmek suretiyle hukukî gerekçeleri de takrirlere eklenmiştir.

Demek ki, bu kanunun çıkmasında samimî gayret gösteren milletvekili arkadaşlarımız Komisyona haddinden ziyade ışık tutmuşlardır. Ama anlaşılıyor ki, Komisyon bu 3 ve 4 ncü maddeleri dahi tetkik etmek ihtiyacını duymamış ve binnetice 3 ve 4 ncü maddelerdeki tekliflerin reddine müncer olacak tarzda ikinci maddenin tasarıda kalmasını istemiş bir duruma düşmüştür. Bu itibarla biz Komisyona lâzımgeldiği şekilde yardımcı olduğumuza kaaniz.

Şimdi Sayın sözcü arkadaşım Gıyasettin Karaca Beyefendi benim sormuş olduğum suali şu şekilde cevaplandırdı.

Elverişlilik unsuru nedir? Elverişlilik unsuru, bir bina iskân müsaadesi almışsa o bina elverişlidir.

Arkadaşlar; sorunun arkasında ikinci bir soru daha var: Diyorum ki; iskân müsaadesi alınmamış olmasına rağmen içinde oturulan bir bina ve işyeri, konut veya mesken olarak kabul edilmeyecek midir? Gecekondular ne muamele görecekler? Bunun yanında iskân müsaadesi keyfiyeti, bendenizin bildiğine göre, yeni binalar için bahis konusudur. Halbuki bütün şehirlerimizde kadimdenberi mevcut binalar vardır ve bunların içerisinde de vatandaşlarımız iskân edilmektedir. Demek ki, bu gibi tarifeler her an değişebilir. Şu halde bunun normal hukuk tekniği bakımından en isabetli şekli bunu tatbikatçılara ve içtihatçılara bırakmaktır. Biz

bu mânada ikinci maddenin tasarından çıkarılmasını teklif ettik ve tasarının çıkması sebebiyle getirilen teklifte tasarıda 3 ve 4 ncü maddede bu boşluğu dolduracak hükümleri de teklif ettiğimiz halde Komisyonun bu yoldaki beyanları doğru değildir. Zapta aykırıdır ve samimî olma veya olmama konusunda arkadaşlarına bir şey demeyeceğim ama, sözlerini kullanırken dikkatli olmaları lâzımdır. Hürmetlerimle.

HAYRİ MUMCUOĞLU (Tekirdağ) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Mevcut müzakereler İçtüzüğe aykırı şekilde mi cereyan ediyor?

HAYRİ MUMCUOĞLU (Tekirdağ) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

HAYRİ MUMCUOĞLU (Tekirdağ) — Muhterem arkadaşlarımız, tasarının birinci maddesinin tayyı hakkındaki teklif Yüksek Heyetinizce kabul edilmiştir. Şimdi birinci madde filhal Komisyona alınmıştır. Komisyonun birinci madde üzerinde ısrarı da Heyeti Âlinizce reddedilirse kanun tasarısı birinci maddesiz hiçbir mâna ifade etmez. Birinci madde kanunun uygulanma sahasını, kanunun kapsamını gösteren maddedir. Bu itibarla müzakereye mahal olmadığını ve tasarının heyeti umumiyesinin komisyona iadesi gerektiğini arz ederim. İltifatınızı istirham ederim efendim.

BAŞKAN — Konuşmanız usul hakkında değildir. Bu vesile ile teklifinizi ifade etmek fırsatını bulmuş oluyorsunuz. Söz sırası Sayın Burhan Arat'ındır, buyurun efendim.

BURHAT ARAT (Çanakkale) — Sarfınazar etti mi.

BAŞKAN — Sarfınazar ettiniz. Bu madde ile ilgili başka söz isteyen arkadaşımız var mı efendim. Yok. Şu halde bu madde ile ilgili olarak verilmiş üç önerge vardır. Bu 3 önergeden iki tanesi Sayın Burhan Arat ve Sayın İsmail Tekinel'e aidolanı maddenin tayyını istihdaf etmektedir. Diğer bir tanesi de Sayın Asım Eren arkadaşımıza aittir. Maddenin aynen kabulünü yalnız her fıkrada önergede tebarüz ettirilen bir iki ilâvenin yapılmasını isteyen bir önerge vardır. Bu arada Sayın İbrahim Cemalçılara aidolan ve kendi ifadelerine göre kanunun

komisyona revizyon için geri alınması hususunu arz ve teklif ederim diyen bir önerge daha vardır.

Sayın Cemalçılar, kanunun tümünün mü komisyona iadesini istiyorsunuz?

İBRAHİM CEMALCILAR (Eskişehir) — Tamamını.

BAŞKAN — Şu halde bu önergeniz muamele görmeyecektir. Daha evvel kanunun tümü kabul edilmiş, hattâ içindeki bâzı maddeleri de Heyetinize kabul edilmiş durumdadır. Tümünün komisyona iadesi gibi bir durum mevzu bahis olamaz. İkinci maddenin komisyona iadesini istiyorsanız lütfen tavzih ediniz.

İBRAHİM CEMALCILAR (Eskişehir) — İkinci maddenin komisyona iadesini teklif ediyorum.

BAŞKAN — İkinci maddenin komisyona iadesini istiyorsunuz, önergeniz bu şekilde ifadelendirilecektir.

Şu halde verilmiş olan önergelerden iki tanesi, biraz evvel ifade ettiğim gibi, tayrı derpiş etmektedir, bir tanesi de Sayın Asım Eren'e aittir. Bâzı teferruatı ihtiva etmektedir, onu okutuyorum.

(Niğde Milletvekili Asım Eren'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Şimdi evvelâ maddenin metinden tayrını istiyen iki önergeyi Sayın Arat ve Tekinel'e ait önergeyi oyunza arz ediyorum. Komisyon buna iştirak etmiyor. İştirak etmediği daha evvelki eski metindeki ısrariyle sabittir. Önergeleri oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önergelerin nazarı dikkate alınması kabul edilmiştir. Bu önergeye Komisyon filhal katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (İzmir) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Bu önerge de komisyona verilmiştir. Diğer önergeler oylarınıza arz edilmiyecektir.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (İzmir) — Bu vaziyet karşısında diğer

maddeleri Komisyona geri alalım tekrar görüşelim.

BAŞKAN — 3 ncu ve 4 ncu maddeleri Komisyona mı istiyorsunuz?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA UYAR (İzmir) — Hepsini geri alıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon Heyeti Umumiyeye gelmiş olan 3 ve 4 ncu maddeleri geri istemektedir. Bu taleplerini oyunza sunuyoruz. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir ve diğer iki maddede Komisyona verilmiştir.

BAŞKAN — Oylarını kullanmayan arkadaş var mı? Kullanmayanlar lütfen oylarını kullanınlar... Oyunu kullanmayan arkadaş? Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

Öncelikle görüşülmesi kararlaştırılan işlere geçiyoruz.

4. — *Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı : 388)*

BAŞKAN — Bakan? Burada. Plân Komisyonu?... Yok. Bu maddeyi geçiyoruz.

Açık oylarımıza sunulmuş olan, İstanbul Milletvekili Cihad Baban ve beş arkadaşının, Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Feracullahoğlu Ahmet Fahri Özçelik'e vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifinin açık oylanmasına 190 arkadaşımız katılmış 168 kabul, 11 ret ve 11 çekinse oy kullanılmıştır. Nisap hâsıl olmadığından ikinci defa oyunza sunulacaktır.

Özel öğretim kurumları kanunu tasarısının açık oylanmasına 191 üye arkadaşımız katılmış 166 kabul, 11 ret, 14 çekinse oy kullanılmıştır. Bu tasarının oylanmasında da keza nisap hâsıl olmadığından ikinci defa oyunza sunulacaktır.

Vakit geçmiş olduğundan 16 Aralık Çarşamba günü saat 15 te toplanacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi içtimaindan sonra toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,15

Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Feracullahoğlu Ahmet Fahri Özçelik'e vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanuna verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı : 450

Oy verenler : 190

Kabul edenler : 168

Reddedenler : 11

Çekinseler : 11

Oya katılmayanlar : 247

Açık üyelikler : 13

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuif Aktimur
Cavit Oral
Kemal Sarıbrahimoğlu
ADİYAMAN
Arif Atalay
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Hasan Dinçer
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AGRI
Kerem Özcan
Rıza Polat
AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
ANKARA
İsmail Rüstü Aksal
Hüseyin Ataman
Osman Bölükbaşı
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzaloğlu
Mehdi Mihçioğlu
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Abdullah Kemal Yörük
ANTALYA
Etem Ağva
Rafet Eker
Nihat Su
ARTVIN
Saffet Eminağaoğlu
AYDIN
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik
Nedim Müren

BALIKESİR
Ahmet Aydın Bolak
Cevat Kanpulat
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu
BİLECİK
Şadi Binay
BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Turgut Çulha
Kemal Demir
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüstü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Ahmet Türkel
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat
Süreyya Endik
ÇANKIRI
Kâsım Arar
ÇORUM
Nuri Ahıskaloğlu
Hilmi İncesulu
Necmi Öktem
DENİZLİ
Mehmet Çobanoğlu
İsmail Ertan

İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel
DIYARBAKIR
Vefik Pirinçcioğlu
EDİRNE
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu
ELAZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli
ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer
Aziz Zeytinoğlu
GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Mithat San
GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz
Nizamettin Erkmen
GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir
HATAY
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
İÇEL
İhsan Önal

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Lokman Başaran
İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Nurettin Bulak
Ratip Tahir Burak
Ömer Zekâi Derman
Orhan Eyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
Coşkun Kırcı
Şahabettin Orhon
Vahyi Özarar
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tıyançan
Reşit Ülker
Zeki Zeren
İZMİR
Osman Sabri Adal
Şükrü Akkan
Muzaffer Döğemeçi
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Mustafa Uyar
KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
KASTAMONU
Avni Doğan
İhsan Şeref Dura
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun
KIRŞEHİR
Halil Özmen
KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
KONYA
Kemal Ataman
İrfan Boran
Kadirecan Kafk
Ömer Kart
Fakih Özlen
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Rauf Kıray
MALATYA
Nurettin Akyurt
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
MARAS
Kemalî Bayazıt
MARDİN
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
MUĞLA
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
MUŞ
Sami Öztürk
NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Haydar Özalp
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoğlu

Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Ata Topaloğlu
SAKARYA
Yusuf Uruşoy
SAMSUN
Fevzi Geveci
Hâmit Kiper
SİRT
Cevdet Aydın
Süreyya Öner
SİNOP
Mahmut Alicanoğlu
SİVAS
Rahmi Çeltikli
TEKİRDAĞ
Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu
TOKAT
Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi

TRABZON
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Önceci
UŞAK
Ali Rıza Akbıykoğlu
İbrahim Bulanalp
YOZGAT
Veli Uyar
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestileci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

ANKARA
Ferhat Nuri Yıldırım
AYDIN
Mustafa Şükrü Koç
ÇANKIRI
Şaban Keskin

HATAY
Şekip İnâl
İÇEL
Mehmet Ali Arslan
İSTANBUL
Naci Öktem

İZMİR
Şinasi Özme
KIRKLARELİ
Fikret Filiz
KONYA
Ahmet Gürkan

MANİSA
Süleyman Çağlar
SAMSUN
Fevzi Ceylan

[Çekinseler]

ADANA
Ahmet Karamüftüoğlu
BALIKESİR
Cihat Turgut
BURSA
Ziya Uğur

ÇANAKKALE
Şefik İnân
DIYARBAKIR
Alp Doğan Şen
GÜMÜŞANE
Sabahattin Savacı

HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan
KAYSERİ
Vedat Âli Özkan
MANİSA
Nusret Köklü

MUĞLA
Adnan Akarca
SİNOP
Mustafa Kaptan

[Oya katılmayanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Ali Bozdoğanoglu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Melih Kemal Küçüktepepınar

Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
ADİYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay

AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Şevki Güler
Mehmet Turgut
Asım Yılmaz

AĞRI
Nevzat Güngör
AMASYA
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA

Burhan Apaydın
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erko-
van
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu
İhsan Köknel (İ.)
Zühtü Pehlivanlı (İ. Ü.)

ANTALYA

İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN

Nihat Ata
Sabit Osman Avcı

AYDIN

Orhan Apaydın
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Cihat Bilgehan
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Ahmet İhsan Kırımlı

BİLECİK

Orhan Tuğrul
BİNGÖL
M. Süddik Aydar
Halit Rıza Ünal

BİTLİS

Nafiz Giray
Müştak Okumuş
BOLU

Ahmet Çakmak
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR

Nadir Yavuzkan
BURSA

Ekrem Paıksoy
Cevdet Perin

Mustafa Tayyar
İsmail Yılmaz

ÇANAKKALE

Refet Sezgin

ÇANKIRI

Rahmi İnceler

Nurettin Ok

(Bşk. V.)

ÇORUM

Muzaffer DüNDAR

Abdurrahman Güler

Faruk Küreli

İhsan Tombuş

DENİZLİ

Sinan Bosna

Hüdaî Oral (B.)

Âtîf ŞoHoğlu

DIYARBAKIR

Adnan Aral

Şehmus Arslan

Yusuf Azizoglu (İ.)

Hilmi Guldogan

Recâî İskenderoğlu

EDİRNE

Talât Asal

Süleyman Bilgen (İ. Ü.)

Nazmi Özoğul

ELÂZİĞ

Naci Güray

Hürrem Müftügil

Ömer Faruk Sanaç

Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN

Hüsâmettin Atabeyli

Zeynel Gündoğdu

Sadık Perinçek

Naci Yıldırım

ERZURUM

Ertuğrul Akça

Turhan Bilgin

Nihat Diler

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu

GAZİANTEP

Ali İhsan Gögüş (B.)

Kudret Mavitan

Süleyman Ünlü

GİRESUN

Ali Cüceoğlu

İbrahim Etem Kılıçoğlu

Ali Köymen

Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu

Necmeddin Küçüker

HATAY

Bahri Bahadır

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdul Cilli

Sâki Zorlu

İÇEL

Mazhar Arıkan

Burhan Bozdoğan

Yahya Dermancı

Celâl Kılıç

Sadık Kutlay

İSPARTA

Sadettin Bilgiç

İSTANBUL

Suphi Baykam

Ferruh Bozbeyli

(Bşk. V.)

Tahsin Demiray

Saadet Evren

Muhiddin Güven

Hilmi Oben

Ahmet Oğuz

Oğuz Oran

İlhami Sancar (B.)

Selim Sarper

Sabri Vardarlı

Abdurrahman Yazgan

Malik Yolaç (B.)

İZMİR

Mehmet Ali Aytaş

Şeref Bakşık

Ali Naili Erdem

Arif Ertunga

İhsan Gürsan

Nihad Kürşad

Necip Mirkelâmoğlu

Kadri Özek

Lobit Yurdoğlu (B.)

KARS

Necmettin Akan

Lâtif Aküzüm

Kemal Kaya

Kemal Okyay

Sırrı Öktem

Bahtiyar Vural

Rıza Yalçın

KASTAMONU

Fethi Doğançay

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu

Mehmet Göker

İhsâmettin Gümüşpala

Mehmet Sağlam

Bahri Yazır

Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş

KİRŞEHİR

Ahmet Bilgin

Memduh Erdemir

KOCAELİ

Nihat Erim

İlâdan Kısayol

Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA

Selçuk Aytan

İhsan Kabadayı

Mekki Keskin

(Bşk. V.)

Abdüssamet Kuzucu

Rüştü Özal

Fakih Özfakih

Faruk Sükan

Cahit Yılmaz

Sait Sina Yücesoy

KÜTAHYA

Ahmet Boybay (İ.)

Ali Erbek

Sezai Sarpaşar

Sadrettin Tosbi

MALATYA

İl. Avni Akşit

Mehmet Delikaya

Ahmet Fırat

İsmet İnönü (Başbakan)

MANİSA

Muammer Erten (B.)

Şevket Raşit Hatipoğlu

Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

Hürrem Kubat

İlmi Okçu

Yakup Yakut

Nahit Yenişehirlioğlu

MARAS

Kemal Bağcıoğlu
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneşan
Talât Oğuz

MUĞLA

Turan Şahin (B.)
İlhan Tekinalp

MUŞ

Sait Mutlu

NEVŞEHİR

Ali Baran Numanoglu

NİĞDE

Asım Eren (İ.)

ORDU

Refet Aksoy
Ata Bodur
Arif Hikmet Onat (B.)
Şadi Pehlivanoglu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Arif Hikmet Güner
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA

Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Bahri Cömert
Kâmrân Evliyaoğlu
İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİRT

Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Cemil Karahan

Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

Adil Altay
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu

Nazmi Ökten (İ.)

Ahmet Şener
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA

Kemal Badıllı
Kudri Eroğan

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoglu
Muhlis Görentaş (İ. Ü.)
Şükrü Köserreisoglu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Mustafa Kepir
Turgut Nizamoglu
Celâl Sungur

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Kocaeli	1
Erzurum	1	Manisa	1
Hatay	1	Muş	1
İsparta	1	Trabzon	1
İstanbul	1	Zonguldak	2
İzmir	2		
		Yekûn	13

(Yeter goçunluk yoktur.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 191
Kabul edenler : 166
Reddedenler : 11
Çekinserler : 14
Oya katılmıyanlar : 246
Açık üyelıklar : 13

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuf Aktimur
Ahmet Karamüftüoğlu
Cahit Oral
Kemal Sarıbrahimoğlu
ADIYAMAN
Arif Atalay
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Hasan Dinçer
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AGRI
Kerem Özcan
Rıza Polat
AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu
Mehdi Mihçioğlu
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Ferhat Nuri Yıldırım
Abdülhak Kemal Yö-
rük
ANTALYA
Etem Ağva
Rafet Eker
Nihat Su
ARTVİN
Saffet Eminağaoğlu
AYDIN
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik

Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
BALIKESİR
Cevat Kanpulat
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu
BİLECİK
Şadi Binay
BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir
BURDUR
Fethi Çelikbaş
BURSA
İtikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Ahmet Türkel
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat
Süreyya Endik
Şefik İnan
ÇANKIRI
Şaban Keskin
ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Hilmi İncesulu
Necmi Öktem
DENİZLİ
İsmail Ertan
Remzi Şenel

DIYARBAKIR
Vefik Pirinççioğlu
EDİRNE
Fahir Giritlioğlu
ELAZIĞ
Nurettin Arırcıoğlu
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Kenuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli
ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer
Aziz Zeytinoğlu
GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Mithat San
GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz
GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir
HAKKARİ
Ahmet Zeydan
HATAY
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu
İÇEL
Mehmet Ali Arslan

ISPARTA
Ali İhsan Bahm
Lokman Başaran
İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Nurettin Bulak
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
Coşkun Kırca
Hilmi Oben
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
Vahyi Özarsar
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyaşan
Reşit Ülker
Zeki Zeren
İZMİR
Osman Sabri Adal
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Şinasi Osma
Mustafa Uyar
KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
KASTAMONU
Avni Doğan
İhsan Şeref Dura

Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikemeri
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu
KAYSERİ
Abdülhalim Aras
KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun
KIRŞEHİR
Halil Özmen
KOCAELİ
Şahabettin Bilgin
KONYA
Kadircan Kafa
Ömer Kart
Fakih Özlan
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Rauf Kıray
MALATYA
Nurottin Akyurt

Halit Ziya Özkan
MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
MARAS
Kemali Bayazıt
MARDİN
Şevki Aysan
Vahap Dızdaroğlu
MUĞLA
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
MUŞ
Sami Öztürk
NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Ruhi Soyer
Öğuzdemir Tüzün
ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoğlu

Orhan Nain. Hazinedar
Ata Topaloğlu
SAKARYA
Yusuf Ulusoy
SAMSUN
Fevzi Ceylân
Fevzi Geveci
Hâmit Kiner
ŞİRT
Cevdet Aydın
Süreyya Öner
SİNOP
Mahmut Alicanoğlu
Mustafa Kaptan
SİVAS
Rahmi Çeltikli
TEKİRDAĞ
Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu
TOKAT
Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi

TRABZON
Selâhattin Güven
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel
UŞAK
Ali Rıza Akbıykoğlu
İbrahim Bulanalp
YOZGAT
Veli Uyar
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestikci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

BURDUR
Mehmet Özbey
ÇANKIRI
Kâzım Arar
DENİZLİ
Mehmet Çobanoğlu

İbrahim Kocaturk
EDİRNE
İlhami Ertem
İÇEL
Mazhar Arıkan

İhsan Önal
KIRKLARELİ
Fikret Filiz
KONYA
İrfan Baran

MUĞLA
Adnan Akarca
NİĞDE
Haydar Özalp

[Çekinseler]

ANKARA
Hüseyin Ataman
Osman Bölükbaşı
BALIKESİR
Cihat Turgut
BURSA
Ziya Uğur

DIYARBAKIR
Alp Doğan Şen
GİRESUN
Nizamettin Erkmen
GÜMÜŞANE
Sabahattin Savacı

İSTANBUL
Ömer Zekâi Dorman
KAYSERİ
Vedat Alı Özkan
KONYA
Kemal Ataman
Ahmet Gürkan

MANİSA
Nusret Köklü
NEVŞEHİR
Ramazan Demirsoy
TRABZON
Ekrem Dikmen

[Oya katılmayanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Ali Bozdoğanlı
Mehmet Geçioğlu

Kasım Gülek
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
Ahmet Savran

İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
ADIYAMAN
Mahmut Deniz

Mehmet Özbay
AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Veli Başaran

Şevki Güler
 Mehmet Turgut
 Asım Yılmaz
AGRI
 Nevzat Güngör
AMASYA
 Mustafa Kemal Karan
 İsmail Sarıgöz
 Nevzat Şener
ANKARA
 Burhan Apaydın
 Raif Aybar
 Nihat Berkkan
 Bülent Ecevit (B.)
 Mustafa Kemal Erko-
 van
 Muhlis Ete
 İsmail Gence
 İbrahim Sıtkı Hatip-
 oğlu
 İhsan Köknel (İ.)
 Zühtü Pehlivanlı
 (İ. Ü.)
ANTALYA
 İhsan Ataöv
 Hasan Fehmi Boztepe
 Ömer Eken
 Nazmi Kerimoğlu
ARTVIN
 Nihat Ata
 Sabit Osman Avcı
AYDIN
 Orhan Apaydın
 Reşat Özarda
 İsmet Sezgin
BALIKESİR
 Cihat Bilgehan
 Ahmet Aydın Bolak
 Kaya Bulut
 Mithat Şükrü Çavdar-
 oğlu
 Gökhan Evliyaoğlu
 Fennî İslimyeli (B.)
 Ahmet İhsan Kırımlı
BİLECİK
 Orhan Tuğrul
BİNGÖL
 M. Sıddık Aydar
 Halit Rıza Ünal

BİTLİS
 Nafiz Giray
 Müştak Okumuş
BOLU
 Ahmet Çakmak
 Turgut Çulha
 Kâmil İnal
 Fuat Ümit
BURDUR
 Nadir Yavuzkan
BURSA
 Ekrem Paksoy
 Cevdet Perin
 Mustafa Tayyar
 İsmail Yılmaz
ÇANAKKALE
 Refet Sezgin
ÇANKIRI
 Rahmi İnceler
 Nurettin Ok (Bşk. V.)
ÇORUM
 Muzaffer Dündar
 Abdurrahman Güler
 Faruk Küreli
 İhsan Tombuş
DENİZLİ
 Sinan Bosna
 Hüdayi Oral (B.)
 Âtîf Şahoğlu
DIYARBAKIR
 Adnan Aral
 Şehmus Arslan
 Yusuf Azizoglu (İ.)
 Hilmi Gündoğan
 Recai İskenderoğlu
EDİRNE
 Talât Asal
 Süleyman Bilgen (İ. Ü.)
 Nazmi Özoğul
ELAZIĞ
 Naci Güray
 Hürrem Müftügil
 Ömer Faruk Sanaç
 Kemal Satır (B.)
ERZİNCAN
 Hüsamettin Atabeyli
 Zeynel Gündoğdu
 Sadık Perinçek
 Naci Yıldırım

ERZURUM
 Ertuğrul Akça
 Turhan Bilgin
 Nihat Diler
ESKİŞEHİR
 Şevket Asbuzoğlu
GAZİANTEP
 Ali İhsan Gögüş (B.)
 Kudret Mavitan
 Süleyman Ünlü
GİRESUN
 Ali Cüceoğlu
 İ. Etem Kılıçoğlu
 Ali Köymen
 Naim Tirali (İ.)
GÜMÜŞANE
 Halis Bayramoğlu
 Necmeddin Küçükler
HATAY
 Bahri Bahadır
 Ali Muhsin Beeketoğlu
 Abdullah Cilli
İÇEL
 Burhan Bozdoğan
 Yahya Dermancı
 Celâl Kılıç
 Sadık Kutlay
İSPARTA
 Sadettin Bilgic
İSTANBUL
 Suphi Baykam
 Ferruh Bozbeyli
 (Bşk. V.)
 Tahsin Demiray
 Saadet Evren
 Muhiddin Güven
 Ahmet Oğuz
 Oğuz Oran
 İlhami Sancar (B.)
 Selim Sarper
 Sabri Vardarlı
 Abdurrahman Yazgan
 Malik Yolaç (B.)
İZMİR
 Mehmet Ali Aytas
 Ali Naili Erdem
 Arif Ertunga
 İhsan Gürsan
 Nihad Kürşad
 Necip Mirkelâmoğlu

Kadri Özek
 Lebit Yurdoğlu (B.)
KARS
 Necmettin Akan
 Lâtif Aküzüm
 Kemal Kaya
 Kemal Okyay
 Sırrı Öktem
 Bahtiyar Vural
 Rıza Yalçın
KASTAMONU
 Fethi Doğancaev
KAYSERİ
 Turhan Feyzioğlu
 Mehmet Göker
 Hüsamettin Gümüşpala
 Mehmet Sağlam
 Bahri Yazır
 Mehmet Yüceler (B.)
KIRKLARELİ
 Mehmet Alâeddin Eriş
KIRŞEHİR
 Ahmet Bilgin
 Memduh Erdemir
KOCAELİ
 Nihat Erim
 Hâldan Kısayol
 Süreyya Sofuoğlu (İ.)
KONYA
 Selçuk Aytan
 İhsan Kabadayı
 Mekki Keskin (Bşk. V.)
 Abdüssamet Kuzucu
 Rüştü Özal
 Fakih Özfakih
 Faruk Sükan
 Cahit Yılmaz
 Sait Sına Yücesoy
KÜTAHYA
 Ahmet Bozbay (İ.)
 Ali Erbek
 Sezai Sarpaşar
 Sadrettin Tosbi
MALATYA
 H. Avni Akşit
 Mehmet Delikaya
 Ahmet Fırat
 İsmet İnönü
 (Başbakan)

MANISA
Muammer Erten (B.)
Şevket Raşit Hatiboğlu
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu
MARAS
Kemal Bağcıoğlu
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük
MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneşan
Talât Oğuz
MUĞLA
Turan Şahin (B.)
İlhan Tekinalp
MUŞ
Sait Mutlu
NEVŞEHİR
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Asım Eren (İ.)
ORDU
Refet Aksoy
Ata Bodur
Ferda Güley
Arif Hikmet Onat (B.)
Şadi Pehlivanoğlu
RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Arif Hikmet Güner
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın
SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp

Osman Şahinoğlu
SİİRT
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa
SINOP
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)
SİVAS
Adil Altay
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural
TEKİRDAĞ
Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)
TOKAT
Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON
Ali Şakir Ağanoglu
Nazmi Ökten (İ.)
Ahmet Şener
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli
TUNCELİ
Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü
URFA
Kemal Badıllı
Kadri Eroğan
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç
VAN
İhsan Bedirhanoglu
Muslih Görentaş
(İ. Ü.)
Şükrü Köserreisoglu
YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Mustafa Kepir
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	1		
İzmir	2		
Kocaeli	1	Yekûn	13

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

23. BİRLEŞİM

15 . 12 . 1964 Salı

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in. 4081 sayılı çiftçi mallarının korunması hakkındaki kanunun bazı maddelerin değiştirilmesi, 10 ncu maddesinin son fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ve aynı kanuna geçici iki madde ilâyesine dair kanun teklifinin İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesi gereğince gündeme alınmasına dair önergesi (2/265), (4/346)

2. — C. Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, 4348 sayılı İspençiyari ve tıbbi müstahzarlar Kanununun 12 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin, aynı mahiyette Hükümetçe hazırlanmakta olan kanun tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere tehirine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/728) (3/1062)

3. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, çiftçiyi topraklandırma hakkındaki 4753 sayılı Kanunun geçici maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifinin İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesine göre gündeme alınmasına dair önergesi. (2/372), (4/347)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

× 1. — Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Feracullahoğlu Ahmet Fahri Özçelik'e vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi (2/285) (S. Sayısı : 248 e 1 nci ek)

× 2. — Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı (1/539, 2/581, 2/617, 2/618) (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek)

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Bina kiralari hakkındaki kanun tasarısı ve Erzurum Milletvekili Gıyasettin Kara-

ca'nın 6570 sayılı Kira Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 2 ve 3 ncü maddelerinin yeniden tedvini ile 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve geçici komisyon raporu (1/513), 2/526) (M. Meclisi S. Sayısı : 458 ve 458 e 2 nci ek) [Dağıtma tarihi : 10 . 4 . 1964]

2. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı : 388) [Dağıtma tarihi : 13 . 9 . 1963]

3. — Millet Meclisi İdare Amirlerinin, Sayıştay kanunu teklifi ve Maliye, Sayıştay ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (2/532) (S. Sayısı : 706) [Dağıtma tarihi : 7 . 5 . 1964]

4. — Serbest mali müşavirlik kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren ve Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı'nın, Mali müşavirlik ve yeminli müşavirlik kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/476, 2/529) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 17 . 8 . 1963]

× 5. — Çanakkale Milletvekili Şefik İnan'ın, Otelecilik, Motellecilik Türk Anonim Şirketi kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/576) (S. Sayısı : 507) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

6. — Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu ve oniki arkadaşının, 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkındaki Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporlar (2/586) (S. Sayısı : 714) [Dağıtma tarihi : 12 . 6 . 1964]

7. — C. Senatosu Tabii Üyesi Ahmet Yıldız ve 17 arkadaşı, Isparta Milletvekili Lokman Başaran ve 3 arkadaşı, C. Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ile Bursa Milletvekili Cevdet Perin, C. Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ile, C. Senatosu İstanbul Üyesi Berç Turan'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu-

(Devamı arkada)

na geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifleri ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/355, 2/540, 2/438, 2/542 ve 2/420) (S. Sayısı : 756) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1964]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI

VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA
GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK
İŞLER

1. — Uzman Jandarma kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/479) (S. Sayısı : 296) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1963]

× 2. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 106 arkadaşının bölge tiyatroları kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/437) (S. Sayısı : 305) [Dağıtma tarihi : 6 . 7 . 1963]

× 3. — Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 33 arkadaşının, 5237 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin (e) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/522) (S. Sayısı : 353) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1963]

× 4. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçene'nin ve Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve Çorum Milletvekili Hilmi İn-

cesulu'nun Su Ürünleri kanunu teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnci ve 28 arkadaşının, balıkçılığın teşvik ve hima yesine mahsus kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/377, 2/505, 2/252) (S. Sayısı : 370) [Dağıtma tarihi : 20 . 8 . 1963]

× 5. — Millî İstihbarat Teşkilâtı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/451) (S. Sayısı : 456) [Dağıtma tarihi : 26 . 9 . 1963]

6. — Genel nüfus yazımı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/507) (S. Sayısı : 513) [Dağıtma tarihi : 23 . 10 . 1963]

× 7. — Türkiye Elektrik Kurumu kanunu tasarısı ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in Türkiye Elektrik Kurumu kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/461, 2/425) (S. Sayısı : 516) [Dağıtma tarihi 24 . 10 . 1963]

× 8. — Konut kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/493) (S. Sayısı : 534) [Dağıtma tarihi : 24 . 12 . 1963]

9. — Gümrük kanunu tasarısı, 5383 sayılı Gümrük Kanununun 3 nci fıkrasıyla 71 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları ile İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, 5383 sayılı Gümrük Kanununun 134 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/466, 1/204, 2/236) (S. Sayısı : 734) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1964]

